

Agenda – Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Lleoliad:	I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Hybrid – Ystafell Bwyllgora 5 Tŷ Hywel a fideogynadledda drwy Zoom	Naomi Stocks Clerc y Pwyllgor
Dyddiad: Dydd Iau, 15 Rhagfyr 2022	0300 200 6565
Amser: 09.45	SeneddPlant@senedd.cymru

- Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau**
(09.45)
- Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o eitemau 3, 6 a 9 y cyfarfod**
(09.45)
- Gweithgareddau pwyllgor – diweddariad llafar**
(09.45 – 10.00)
- Sesiwn graffu gyda'r Dirprwy Weinidog lechyd Meddwl a Llesiant.**
(10.00 – 11.00) (Tudalennau 1 – 13)

Lynne Neagle AS, y Dirprwy Weinidog lechyd Meddwl a Llesiant.

Dr Dave Williams, Seiciatrydd Ymgynghorol Plant, Bwrdd lechyd Prifysgol

Aneurin Bevan a Chyngorydd i'r Prif Swyddog Meddygol a Llywodraeth

Cymru ar lechyd Meddwl Plant a'r Glasoed

Tracey Breheny, Dirprwy Gyfarwyddwr lechyd Meddwl a Grwpiau Agored i

Niwed, Llywodraeth Cymru

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil

Cwestiynau gan Mind

5 Papurau i'w nodi

(11.00)

5.1 Cwricwlwm i Gymru

(Tudalennau 14 – 17)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Ymgrych Hanes Cymru at Weinidog y Gymraeg ac Addysg – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 1

5.2 Blaenoriaethu Busnes Pwyllgorau

(Tudalennau 18 – 19)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Llywydd at holl Aelodau o'r Senedd – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 2

5.3 Gwrandawiadau cyn penodi Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil – trafodaeth y Pwyllgor

(Tudalennau 20 – 29)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Sefydliad Ffiseg at Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg a Chadeirydd Pwyllgor yr Economi, Masnach, a Materion Gwledig – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 3 (Saesneg yn unig)

5.4 Gwybodaeth gan randdeiliad

(Tudalennau 30 – 32)

Dogfennau atodol:

Llythyr oddi wrth Gynghrair Gordewdra Cymru – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 4 (Saesneg yn unig)

5.5 Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022

(Tudalennau 33 – 34)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi
5

[Cyhoeddwyd Memorandwm Esboniadol diwygiedig ar 5 Rhagfyr 2022](#)

5.6 Ymchwiliad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus i Benodiadau Cyhoeddus

(Tudalennau 35 – 36)

Dogfennau atodol:

Llythyr at Gadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus at Gadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 6

5.7 Cyllideb Llywodraeth Cymru 2023-24

(Tudalennau 37 – 49)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi
7

5.8 Ystyried goblygiadau ariannol Biliau gan y Senedd

(Tudalennau 50 – 51)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Brif Weinidog Cymru at Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 8

**5.9 Rheoliadau Atchwanegiadau Bwyd a Bwyd ar gyfer Grwpiau Penodol
(Diwygiadau Amrywiol) 2022**

(Tudalennau 52 – 54)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan Gadeirydd Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad at y Dirprwy Weinidog Iechyd a Llesiant – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 9

5.10 Y gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol

(Tudalen 55)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol – CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 10

6 Sesiwn graffu gyda'r Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Llesiant – trafod y dystiolaeth.

(11.00 – 11.10)

Egwyld

(11.10 – 11.15)

**7 Gwrandawiad cyn penodi Cadeirydd y Comisiwn Addysg
Drydyddol ac Ymchwil**

(11.15 – 12.00)

(Tudalennau 56 – 86)

Yr Athro Fonesig Julie Lydon

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil – Gwrandawiad cyn penodi

Cadeirydd – Adroddiad Llywodraeth Cymru – Papur preifat 1

Cadeirydd – CV – Papur preifat 2 (Saesneg yn unig)

Cadeirydd – Datganiad Personol – Papur preifat 3 (Saesneg yn unig)
Cadeirydd – Ymateb ysgrifenedig – Papur preifat 4 (Saesneg yn unig)
Cadeirydd – Adroddiad gwrandoawriad cyn penodi – Papur preifat 5 (Saesneg yn unig)

Egwyl

(12.00 – 12.15)

8 Gwrandoawriad cyn penodi Dirprwy Gadeirydd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil

(12.15 – 13.00) (Tudalennau 87 – 107)

Yr Athro David Sweeney

Dogfennau atodol:

Dirprwy Gadeirydd – Adroddiad Llywodraeth Cymru – Papur preifat 6
Dirprwy Gadeirydd – CV – Papur preifat 7 (Saesneg yn unig)
Dirprwy Gadeirydd – Datganiad Personol – Papur preifat 8 (Saesneg yn unig)
Dirprwy Gadeirydd – Ymateb ysgrifenedig – Papur preifat 9 (Saesneg yn unig)
Dirprwy Gadeirydd – Adroddiad gwrandoawriad cyn penodi – Papur preifat 10 (Saesneg yn unig)

9 Gwrandoawriadau cyn penodi Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil – trafodaeth y Pwyllgor

(13.00 – 13.15)

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 5.1

CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 1

YMGYRCH HANES CYMRU

Jeremy Miles
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Llywodraeth Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

28 Tachwedd 2022

Annwyl Jeremy Miles,

Hanes Cymru a Chwricwlwm i Gymru

Mae Cwricwlwm i Gymru a'r cyfleoedd cyffrous y mae'n ei gynnig bellach yn dechrau cael ei weithredu yn ysgolion Cymru. Croesawn yn fawr bod Cwricwlwm i Gymru'n datgan yn glir y dylai Hanes Cymru yn ei holl amrywiaeth cyfoethog fod yn greiddiol ac yn ganolog i gynlluniau gwaith o fewn Maes Dysgu y Dyniaethau.

Serch hynny, mae profiad blaenorol o'r diffyg sylw a roddwyd yn hanesyddol i Hanes Cymru mewn nifer o ysgolion yn achos pryder. Mae ysgolion wedi wynebu heriau sylweddol iawn tros y blynnyddoedd diwethaf a allai fod wedi cael effaith ar eu gallu i gynllunio a pharatoi ar gyfer newidiadau mor sylfaenol. Ar ben hynny, mae prinder arbenigedd a diffyg profiad o ran cyflwyno Hanes Cymru mewn rhai ysgolion ynghyd â phrinder adnoddau wedi bod yn rwystrau.

Galwn arnoch i sefydlu Gweithgor dan gadeiryddiaeth annibynnol tebyg i'r Gweithgor Cymunedau, Cyfraniadau a Chynefin: Profiadau Pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig er mwyn gallu adolygu'r modd y mae hanes Cymru'n cael ei gyflwyno.

Ymysg swyddogaeth y Gweithgor hwn fyddai

- dynodi corff cyffredin o wybodaeth sylfaenol y dylai ysgolion ei gynnwys yn eu cynlluniau gwaith
- llunio llinell amser i gyd-fynd â hyn
- monitro dysgu hanes Cymru yn yr ysgolion i sicrhau ei fod cael ei ddysgu'n gyson ar draws y wlad
- nodi bylchau yn yr adnoddau sydd ar gael a chyngori ar pa ddefnyddiau fyddai eu hangen
- cynnig cyngor ar natur yr hyfforddiant fyddai ei angen ar ysgolion

Sylweddolwn mai un o egwyddorion sylfaenol Cwricwlwm i Gymru yw caniatáu i ysgolion lunio eu cwricwlwm eu hunain i gwrdd ag anghenion eu disgyblion a blaenoriaethau lleol. Ni fyddai dynodi corff cyffredin o wybodaeth yn cyfyngu ar ryddid ysgolion i wneud hynny ond byddai'n rhoi canllaw clir iddynt er mwyn sicrhau bod hanes cenedlaethol Cymru'n cael ei gyflwyno. Er mor werthfawr yw dysgu am hanes lleol, nid yw canolbwytio ar hynny'n unig yn gyfystyr â dysgu am Hanes Cymru.

Edrychwn ymlaen at dderbyn eich ymateb.

Yn gywir,

Eryl Owain

Cyd-lynnydd Ymgyrch Hanes Cymru

History of Wales and the Curriculum for Wales

Curriculum for Wales and the exciting opportunities it offers is now being implemented in Welsh schools. We very much welcome that the History of Wales in all its rich diversity should be central to every school's curriculum within the Humanities Area of Learning and Experience

Nevertheless, previous experience of the lack of attention historically given to Welsh History in a number of schools is cause for concern. Schools have faced very significant challenges over the past few years which may have had an impact on their ability to plan and prepare for such fundamental changes. Furthermore, lack of expertise and lack of experience in delivering Welsh History in some schools together with a lack of resources has been problematic.

We call on you to establish an independent chaired Working Group similar to the Black, Asian and minority ethnic communities and experiences Working Group in order to be able to review the way Welsh history is presented.

Among the functions of this Working Group would be to

- identify a common body of basic knowledge that schools should include in their curriculum
- draw up a timeline to go along with this
- monitor the teaching of Welsh history in the schools to ensure that it is taught consistently across the country

- identify gaps in the resources available and advise on what resources would be needed
- offer advice on the nature of the training that schools would need

We realize that one of the basic principles of Curriculum for Wales is to allow schools to design their own curriculum to meet the needs of their pupils and local priorities. Designating a common body of knowledge would not limit the freedom of schools to do so but would give them a clear guide to ensure that the national history of Wales is delivered. As valuable as learning about local history is, focusing on that alone is not the same as learning about Welsh History.

We look forward to receiving your response.

Item 5.2

Y Gwir Anrhydeddus Elin Jones AS

Llywydd, Senedd Cymru

Right Honourable Elin Jones MS

Llywydd, Welsh Parliament

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

Llywydd@senedd.cymru

0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

Llywydd@senedd.wales

0300 200 6565

Yr holl Aelodau

Drwy e-bost

1 Rhagfyr 2022

Annwyl Aelod,

Blaenoriaethu Busnes Pwyllgorau

Yng nghyfarfodydd diweddar Fforwm y Cadeiryddion, mae pryderon wedi cael eu codi bod lleiafrif o Aelodau, ar adegau, yn blaenoriaethu ymrwymiadau eraill ar draul busnes eu pwyllgorau.

Cafodd Canllawiau diwygiedig ar Drafodion Rhithwir a Hybrid, gan gynnwys trafodion pwyllgorau eu cylchredeg yn ddiweddar. Hoffwn atgoffa Aelodau hefyd o bwysigrwydd neilltuo amser ar gyfer busnes pwyllgorau.

Mae absenoldeb achlysurol o gyfarfodydd pwyllgorau yn rhywbeth a ragwelir yn ein trafodion, ond pan fydd Aelodau yn absennol, disgwyli'r iddynt anfon dirprwy ar eu rhan i osgoi tarfu ar fusnes y pwyllgorau.

Un mater, a ddisgrifiwyd gan Gadeiryddion, yw bod rhai aelodau pwyllgor yn rheolaidd yn gadael ar ddiwedd rhan gyhoeddus cyfarfod. Golyga hyn eu bod yn absennol ar gyfer unrhyw eitemau agenda preifat a drefnwyd ar gyfer diwedd cyfarfod. Mae hyn yn amharu ar waith rhai pwyllgorau.

Mae Fforwm y Cadeiryddion wedi cymeradwyo adroddiad yr Athro Diana Stirbu: Pŵer, Dylanwad ac Effaith Pwyllgorau'r Senedd: Datblygu fframwaith ar gyfer mesur effeithiolrwydd pwyllgorau.

Fel rhan o'i gwaith, ystyriodd yr Athro Stirbu nodweddion effeithiolrwydd pwyllgorau. Un nodwedd sy'n codi o'i hymchwil yw:

Mae gan bwyllgorau effeithiol Aelodau sydd wedi ymgysylltu â'u gwaith yn llawn ac maent â diddordeb yn ddo. Mae'r aelodau'n barod, yn gwrando ac yn cefnogi ei gilydd mewn sesiynau pwylgor.

Mae Cadeiryddion Pwyllgorau yn disgwl i aelodau pwyllgorau ymwneud yn llawn â phob agwedd ar waith eu pwyllgorau, a rhoi mwy o flaenoriaeth i'w gwaith pwyllgor nag i'w hymrwymiadau eraill am y cyfnod llawn y bydd pwyllgor yn cyfarfod (gan gynnwys unrhyw eitemau preifat a drefnwyd). Mae hyn yn hanfodol os yw pwyllgorau am gyflawni eu hamcanion mewn modd effeithiol.

Wrth gwrs, mae'n bosibl y bydd aelod yn methu ag ymgysylltu'n llawn â gwaith pwyllgor am resymau dilys. Mewn amgylchiadau o'r fath, dylai Aelod drafod y mater â Chadeirydd y pwyllgor perthnasol. Gall Cadeirydd y pwyllgor bwys o mesur y mater o safbwynt cefnogi'r Aelod ac o safbwynt cyflawni amcanion y pwyllgor.

Yn gywir,

Y Gwir Anrh. Elin Jones AS

Y Llywydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

Eitem 5.3

CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 3

IOP Institute of Physics | Sefydliad Ffiseg

Jayne Bryant MS and Paul Davies MS
Senedd Cymru
Cardiff
CF99 1NA

6 December 2022

RE: Welsh Government draft budget 2023–24

Annwyl Jayne a Paul,

I am writing to you regarding the Finance Committee's scrutiny of the Welsh Government's draft budget 2023–24. We have submitted evidence directly to the Finance Committee, but the contents are likely to be of interest to you and your committees for budget scrutiny.

Our submission covers concerns over research funding, incentives for recruiting physics teachers and the need to ensure adequate budgets for the Curriculum for Wales.

I note that the Children, Young People and Education Committee has written to the relevant ministers about its areas of interest, and our evidence should support the committee's scrutiny of those matters.

The submission is attached, and please note that the Institute of Physics would be keen to provide oral evidence on these matters to your committees.

Yn gywir,

Eluned Parrott

Head of Wales, Institute of Physics

Response to the Senedd Finance Committee's inquiry into the Welsh Government draft budget 2023–24 (18 November 2022)

Overview

- i. The Institute of Physics (IOP) is the professional body and learned society for physics in the UK and Ireland. It seeks to raise public awareness and understanding of physics, inspire people to develop their knowledge, understanding and enjoyment of physics and support the development of a diverse and inclusive physics community. As a charity, it has a mission to ensure that physics delivers on its exceptional potential to benefit society.
- ii. The IOP believes it is imperative the draft budget for 2023–24 includes substantial increases to funding for research, development and innovation (RDI). The IOP previously made this case to the committee for its inquiry into post-EU funding.¹
- iii. The IOP acknowledges the problems created by the replacements for EU structural funds and the on-going uncertainty regarding Horizon Europe. However, there are actions within the Welsh Government's power that should be taken. Many of these actions were included in the IOP's response to the consultation on the draft innovation strategy for Wales.² With regards to funding and the budget, the Welsh Government should push further in implementing recommendations of Professor Graeme Reid's review of government-funded research and innovation:³
 - Funding for the Higher Education Funding Council for Wales (HEFCW):
 - Uplifts to quality-related research (QR) funding.
 - £30m Future of Wales Fund to reward institutions that attract funding into Wales.
 - £25m Research Wales Innovation Fund.
 - Funding for the Welsh Government:
 - £25m St David's Fund for innovation hubs, competitions and within government.
 - Research and innovation office in London.
- iv. The IOP also believes the draft budget should continue to increase funding for the professional learning required to deliver the new Curriculum for Wales (CfW). This would include on-going support for training the physics education workforce, uplifts to teacher training incentives and wider increases for implementation of the working group on Black, Asian and Minority Ethnic Communities, Contributions and Cynefin in the New Curriculum.⁴ In particular, clarity would be welcome on funding availability for the Stimulating Physics Network Wales and associated whole-school equity and inclusion project, as well as the Physics Mentoring Project.
- v. The IOP is keen to present and discuss these matters in person with the committee.

1. Research, development and innovation (RDI)

- 1.1 Physics is of substantial benefit to Wales; the Centre for Economics and Business Research found it is worth £7.3bn GVA to the Welsh economy and supports 113,138 jobs—this is equivalent to 10% of both GDP and full-time employment in Wales.⁵ These physics-based businesses increased turnover by 36% and employee pay by 41% in a decade—the fastest rises of the four UK nations and well above the UK average. Despite this success, Wales has had low levels of R&D for

¹ Institute of Physics. 2022. *Response to the Senedd Finance Committee's inquiry into post-EU funding (13 May 2022)*. London: Institute of Physics.

² Institute of Physics. 2022. *IOP response to the Welsh Government's consultation on the draft innovation strategy (28 September 2022)*. London: Institute of Physics.

³ Reid, G. 2018. *Review of Government Funded Research and Innovation in Wales*. Cardiff: Welsh Government.

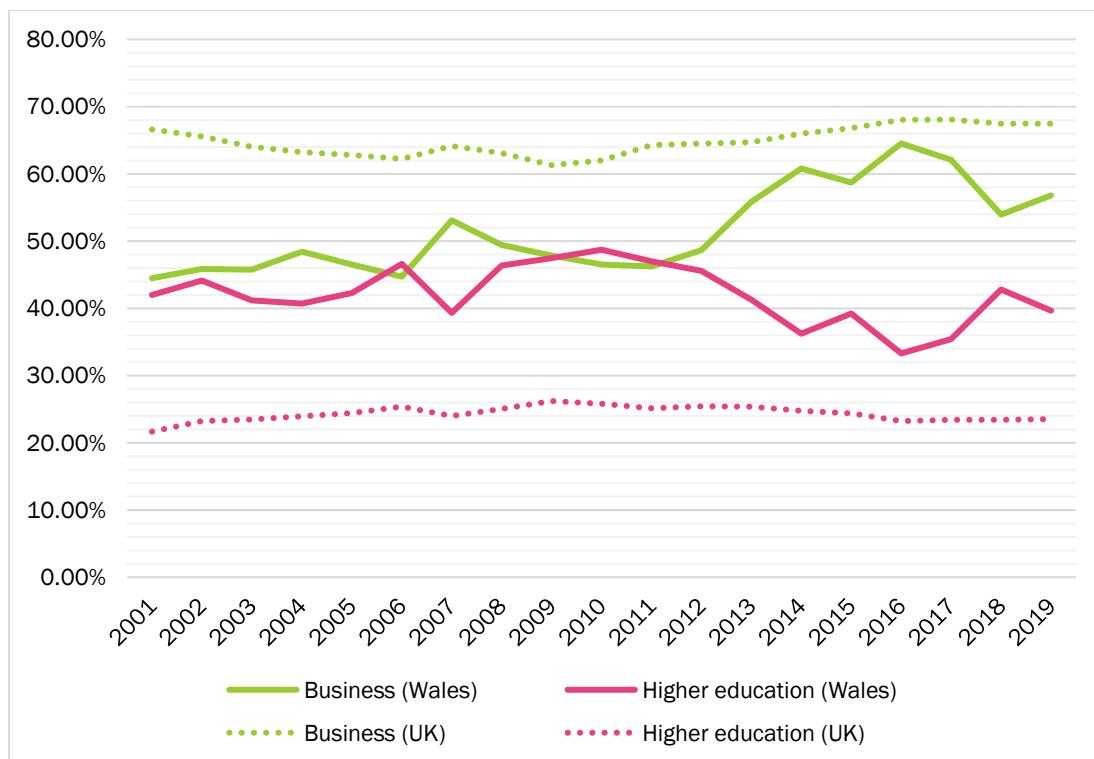
⁴ Welsh Government. 2021. *Black, Asian and Minority Ethnic Communities, Contributions and Cynefin in the New Curriculum Working Group: final report*. Cardiff: Welsh Government.

⁵ Centre for Economic and Business Research. 2021. *Physics and the Economy: Measuring the value of physics-based industries in Wales*. London: Centre for Economic and Business Research.

decades, has the lowest R&D spending per head of the UK nations and regions of England and is consistently at the bottom of productivity tables.^{6 7 8 9}

- 1.2 According to research from CBI Economics, physics innovators in Wales collaborate more regularly with universities, business partners and peer networks/associations compared to UK colleagues.¹⁰ Similarly, higher education performs a larger share of R&D in Wales compared to higher education's share for the UK.¹¹ Across the last 20 years, universities have on occasion overtaken the private sector in Wales (a situation unthinkable for the UK as a whole). Clearly, Wales requires more private sector R&D; until this happens, higher education needs to be protected—Wales's overall levels need to increase, rather than a zero-sum shift.

Graph 1: Higher education and private sector share of R&D, 2001–2019

- 1.3 CBI Economics also found physics innovators in Wales feel direct costs are the most substantial challenge to RDI, a finding more pronounced in Wales compared to UK. The innovators were, compared to UK counterparts, more dependent on financial support from the Welsh and UK governments and the EU. Even though the COVID-19 pandemic had a more disruptive impact on physics RDI in Wales, innovators were optimistic RDI spending would increase in the next five years *if conditions were right*.
- 1.4 Despite higher education doing more of the ‘heavy lifting’, HEFCW’s allocations for research have, at best, flatlined; when adjusted for inflation, Wales is failing to keep pace with other nations. Considering CBI Economics’ findings, the current situation does not augur well. Stagnant allocations for university research, coupled with the with current 10.1% rate of the consumer prices index, will create significant pressure in Wales.¹²

⁶ Henley, A. 2021. [Wales' Productivity Challenge: Exploring the issues](#). Manchester: Productivity Institute.

⁷ Hutton, G. 2021. [Research Briefing: Research and development spending](#). London: UK Parliament.

⁸ Office for National Statistics. 2021. [Gross domestic expenditure on research and development, by region, UK](#). Newport: Office for National Statistics.

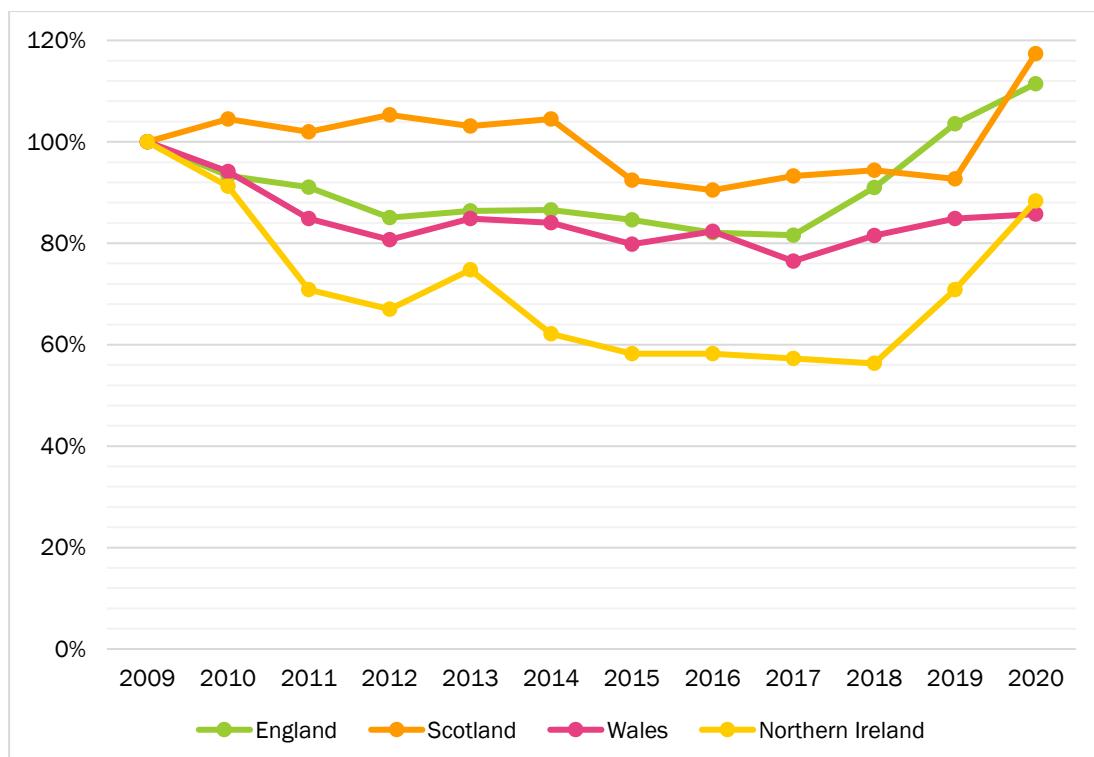
⁹ Office for National Statistics. 2021. [Annual regional labour productivity](#). Newport: Office for National Statistics.

¹⁰ CBI Economics. 2022. [Paradigm shift: Unlocking the power of physics innovation for a new industrial era](#). London: Institute of Physics.

¹¹ StatsWales. 2021. [Research and development expenditure in Wales by expenditure type and year](#). Cardiff: Welsh Government.

¹² Office for National Statistics. 2022. [Consumer price inflation, UK: September 2022](#). Newport: Office for National Statistics.

Graph 2: R&D allocations from core funder, 2009–20 (constant prices, where 2009=100%)

- 1.5 HEFCW will soon be folded into the new Commission for Tertiary Education and Research (CTER). The Tertiary Education & Research (Wales) Act included the provision that CTER should safeguard “continuous improvement in the quality of research and innovation carried out by relevant persons, and the competitiveness of that research and innovation compared to research and innovation carried out by other persons”.¹³ Funding increases, which will help make that provision a reality, should not be postponed until CTER is in full operation; the situation needs to be addressed now.
- 1.6 The IOP acknowledges the Welsh Government does not control all public funding for RDI, with UKRI, the Advanced Research and Invention Agency and replacements for EU funding reserved to Westminster.¹⁴ ¹⁵ The IOP has put on record its criticisms of replacements for EU regional development funding as a *de facto* cut to science and innovation in Wales, also calling for greater involvement from Wales in the running and structures of UKRI (this was rejected most recently in Sir David Grant’s review of UKRI).¹⁶ ¹⁷ ¹⁸
- 1.7 But this inquiry relates to the powers directly within the Welsh Government’s remit. The last public review of Welsh Government-funded RDI, led by Professor Graeme Reid, proposed uplifts to existing streams and the creation of new funding pots. Reid proposed two set of funding allocations: one if the Welsh Government controlled replacement funds and one if it did not. As stands, the Welsh Government has still fallen short of the latter.
- 1.8 The Centre for Innovation Policy Research produced a report on the state of the RDI landscape in Wales, with the report being presented to the Welsh Government’s Innovation Advisory Council for

¹³ *Tertiary Education and Research (Wales) Act 2022*. asc. 1.

¹⁴ *Government of Wales Act 2006*. c. 32.

¹⁵ *United Kingdom Internal Market Act* 2020. c. 27.

¹⁶ Institute of Physics. 2022. *Response to the Senedd Finance Committee’s inquiry into post-EU funding (13 May 2022)*. London: Institute of Physics.

¹⁷ Institute of Physics. 2022. *IOP Response to the Nurse Review*. London: Institute of Physics.

¹⁸ UK Government. 2022. *Independent review of UK Research and Innovation (UKRI): final report and recommendations*. London: UK Government.

Wales in 2021.¹⁹ It noted the problems with the current quasi-implementation of Reid. The Welsh Government's position is that it will only implement all of Reid with uplifts to its budget as part of a post-EU settlement.²⁰ ***This is not consistent with the recommendations from Reid, and the IOP believes Reid's original proposals should be implemented in full and at pace.***

- 1.9 The Welsh Government's draft innovation strategy has been issued for consultation and responses are now being reviewed.²¹ The strategy did not appear to include any new funding commitments, which would be a serious flaw. The draft budget should include funding to allow for several clear actions that are required:
 - Full implementation of the Reid review recommendations.
 - Further uplift to QR to compensate for the below inflation allocations in the last decade.²²
 - Welsh Government recognizing the impact of full economic costs (FEC) not being recovered on all publicly funded research grants (an absence of FEC is known to create additional pressures in places, like Wales, already lagging for RDI activity).^{23 24}
- 1.10 The strategy lists what the Welsh Government wants from innovation and what it would like to see UKRI recipients to do with grant funding. But, if the money is from UKRI, then UKRI and the UK Government will decide what happens with it. ***For the Welsh Government to have an innovation strategy with deliverables, it will need to institute its own funding, increase existing streams and incentivise UKRI grant capture.***
- 1.11 As it stands, the UK Government has a target of increasing public R&D spend by 40% outside England's greater southeast by 2030, pivoting investment zones towards universities, maintaining its aim of R&D spending reaching 2.4% of GDP and protecting R&D budgets until 2025 (albeit in cash rather than real terms).^{25 26} Similarly, the Irish government has reaffirmed its own target of 2.5% GNP.²⁷ The Welsh Government cannot set an equivalent target, as it does not have the same fiscal powers as the other governments. However, one of its five priorities for RDI vowed to:

“Ensure Wales has a fair share of available research, development and innovation funding and we will work to secure funding levels at least equivalent to those we received historically, via the European Union. We will also work to address historic underfunding from both competitive and non-competitive UK investment sources.”²⁸
- 1.12 Wales was insufficiently RDI-active before Brexit; returning to those levels is unlikely to meet the challenges we face. Indeed, Welsh universities warned publicly this summer about the pressures that are arising from flatlined QR budgets.²⁹ Like the IOP, they also warned about the shortfall that will be incurred via the design of EU replacement funds.³⁰

2. Education and Welsh language

- 2.1 The IOP is working closely with the Welsh Government on a range of government-funded projects intended to increase the number of physics teachers and ensure current physics teachers have the best possible support. This includes the Stimulating Physics Network Wales and associated

¹⁹ Delbridge, R., Henderson, D. and Morgan, K. 2021. [Scoping the future of Innovation Policy in Wales](#). Cardiff: Centre for Innovation Policy Research.

²⁰ Welsh Government. 2019. [Wales: Protecting research and innovation after EU exit](#). Cardiff: Welsh Government.

²¹ Welsh Government. 2022. [Innovation strategy for Wales](#). Cardiff: Welsh Government.

²² Institute of Physics. 2022. [Physics: investing in our future](#). London: Institute of Physics.

²³ Institute of Physics. 2022. [IOP Response to the Nurse Review](#). London: Institute of Physics.

²⁴ Chaytor, S., Gottlieb, G. and Reid, G. 2021. [Regional policy and R&D: evidence, experiments and expectations](#). Oxford: Higher Education Policy Institute.

²⁵ UK Government. 2022. [Levelling Up the United Kingdom](#). London: UK Government.

²⁶ UK Government. 2022. [Autumn Statement 2022: documents](#). London: UK Government.

²⁷ Government of Ireland. 2022. [Impact 2030: Ireland's Research and Innovation Strategy](#). Dublin: Government of Ireland.

²⁸ Drakford, M. 2021. [Written Statement: Five priorities for research, development and innovation](#). Cardiff: Welsh Government.

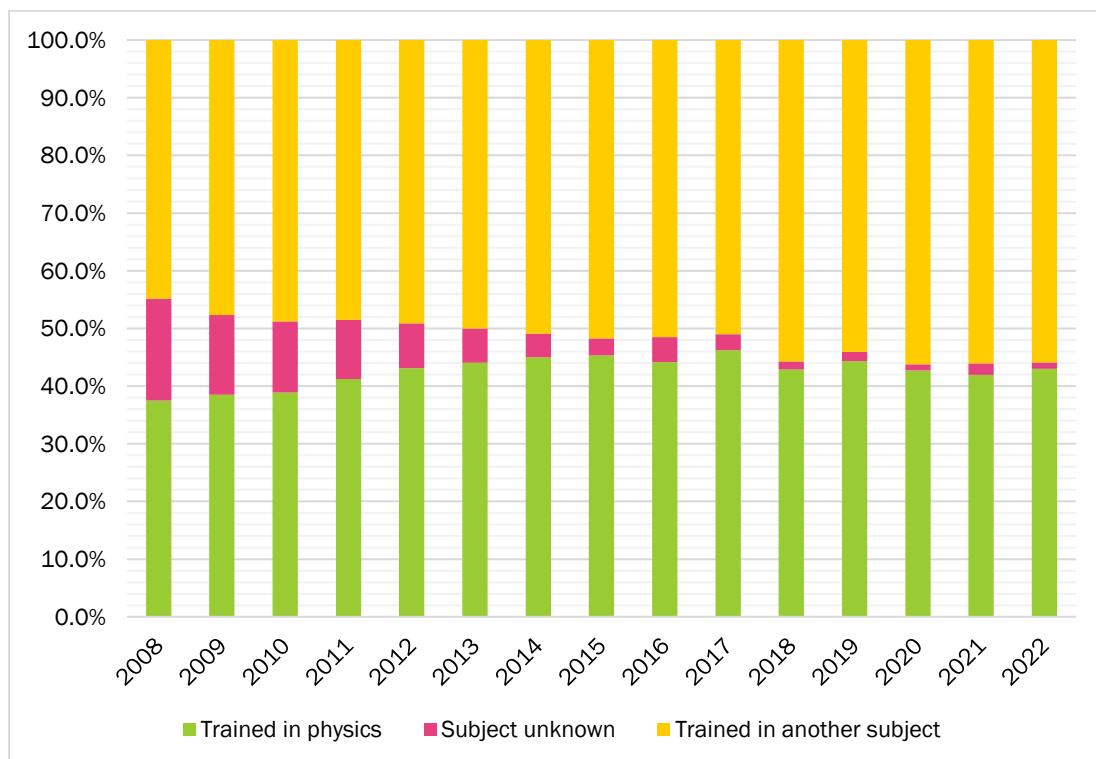
²⁹ McIntyre, F. 2022. [Flatlined QR funding in Wales prompts concern](#). London: Research Professional.

³⁰ Inge, S. 2022. [Shared Prosperity Fund guidance omits R&D and universities](#). London: Research Professional.

whole-school equity and inclusion project, as well as the Physics Mentoring Project.³¹ Audit Wales has pointed to the need to maintain sufficient investment in professional learning to deliver CfW.³² This is consistent with lessons to be learned from Scotland's Curriculum for Excellence.³³

- 2.2 IOP's projects are funded on an annual basis and face regular funding cliff-edges. Such projects are what the physics teaching community needs and wants, as clarified by a 2020 study from the IOP (for which the Welsh Government was an observer).³⁴ ***The IOP would welcome the draft budget clarifying projects' potential continuation and, preferably, multi-annual funding.***
- 2.3 Such projects are, in part, a response to the known shortage of physics-trained teachers, a problem Wales shares with the rest of the UK. In 2022, only 43% of those teaching physics in secondary schools were trained in the subject.³⁵ Available data indicates no majority trained in the subject since 2013, with potentially no majority since records started.³⁶

Graph 3: Percentage of physics teachers in Wales trained in physics, 2008–22

- 2.4 The upshot is that Wales has fewer physics-trained teachers (178) than secondary schools (182). For the latest year, there were 837 secondary school pupils in Wales per teacher trained in physics (note, this is not teachers of physics).³⁷ ³⁸ The gap has narrowed in the last decade, but *the number trained in physics has risen as the proportion of 'subject known' has fallen; one cannot be conclusive as to whether there are more physics-trained teachers in the system.*

³¹ Physics Mentoring Project. 2022. [Our Aims](#). Cardiff: Physics Mentoring Project.

³² Auditor General for Wales. 2022. [The new Curriculum for Wales](#). Cardiff: Audit Wales.

³³ Muir, K. 2021. [Putting Learners at the Centre: Towards a Future Vision for Scottish Education](#). Edinburgh: Scottish Government.

³⁴ Institute of Physics. 2020. [Subjects Matter](#). London: Institute of Physics.

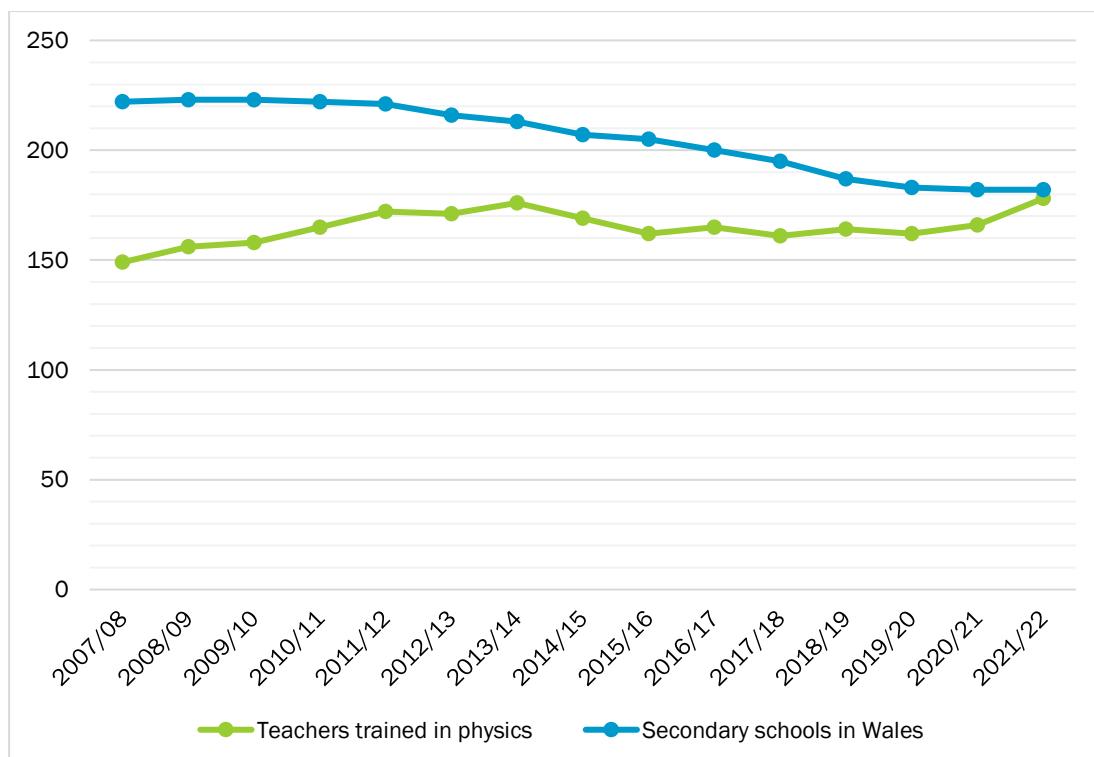
³⁵ Education Workforce Council. 2022. [Annual Education Workforce Statistics for Wales 2022](#). Cardiff: Education Workforce Council.

³⁶ Education Workforce Council. 2022. [Education workforce statistics](#). Cardiff: Education Workforce Council.

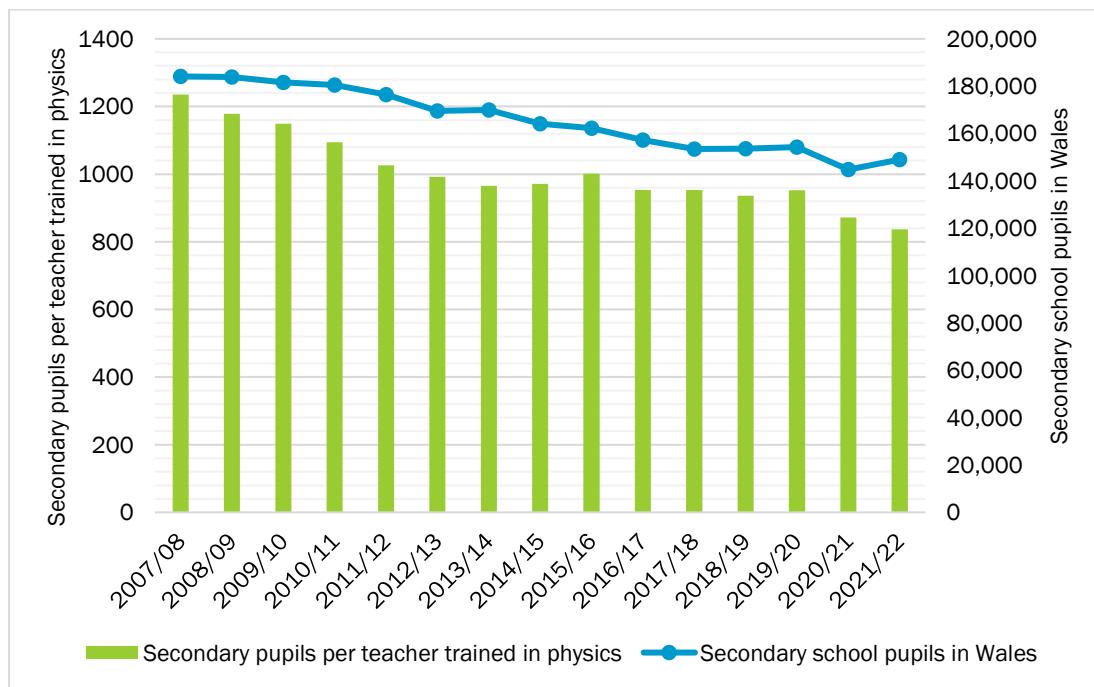
³⁷ StatsWales. 2022. [Schools by local authority, region and type of school](#). Cardiff: Welsh Government.

³⁸ StatsWales. 2022. [Pupils present on census day by local authority and sector](#). Cardiff: Welsh Government.

Graph 4: Teachers trained in physics and secondary schools in Wales, 2008–22

Graph 5: Secondary school pupils per teacher trained in physics in Wales, 2008–22

- 2.5 The evidence is that the shortage is more pronounced in Welsh-medium education. Welsh Government-commissioned research found science as one of the most difficult subjects for recruitment.³⁹ Research from Bangor University noted, among many key findings, that “student

³⁹ Bryer, N. and Duggan, B. 2019. *Evaluation of Welsh-Medium Provision in Initial Teacher Education*. Cardiff: Welsh Government.

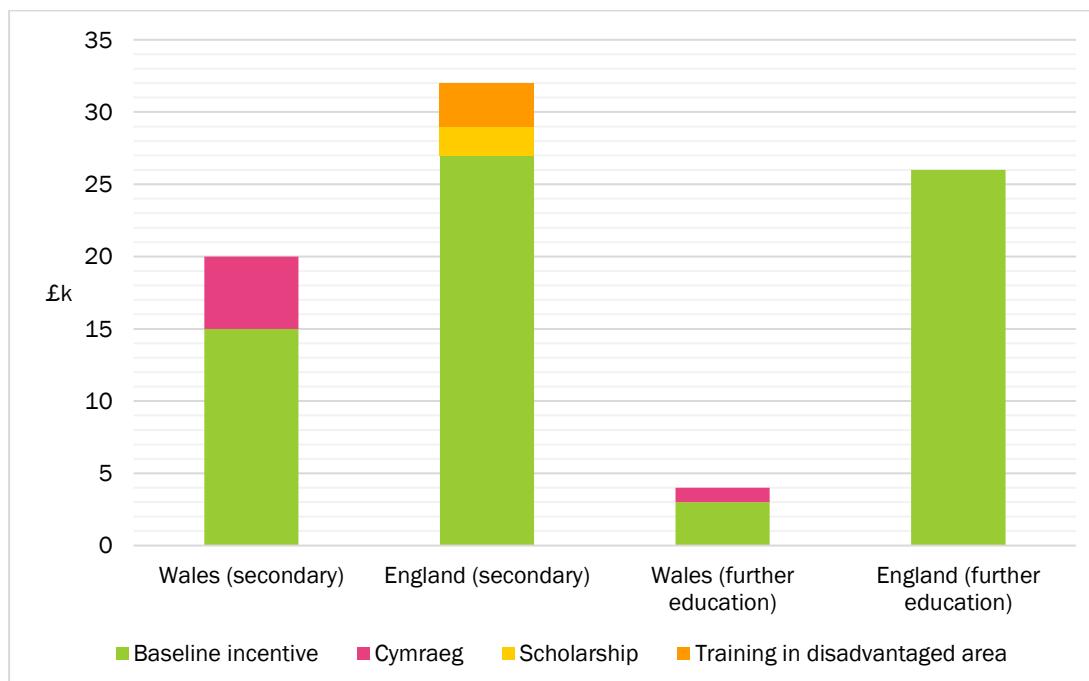
preference is often influenced by teacher bias and this can influence future engagement with Welsh in relation to STEM-related study/work".⁴⁰

Table 1: ITE physics students and language route (rounded to nearest 5), 2010/11 to 2020/21⁴¹

Language	Year										
	10/11	11/12	12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21
Welsh	5	5	5	5	*	5	*	*	5	*	5
English	35	35	30	25	25	20	15	15	15	10	35

- 2.6 In line with Cymraeg 2050, the Welsh Government recently issued a 10-year plan for the Welsh-medium education workforce.^{42 43} The plan and associated data analysis acknowledged the shortage and the difficulty Welsh-medium schools face when recruiting science teachers.⁴⁴ The IOP supports the plan and its actions and welcomes the emphasis on longer-term planning. **Any such planning will require consistent funding to offer the best chance of success.**
- 2.6 The discrepancy between Wales and England for initial teacher education (ITE) incentives is pronounced. The financial incentive to train as a secondary physics teacher in Wales is £15,000, extended to £20,000 for those opting for Welsh-medium.^{45 46} In England, the offer is soon to become £27,000, rising to £29,000 for 'high-calibre' applicants, with a 3,000 incentive for those choosing to train in the most disadvantaged areas (a separate veterans offer is worth £40,000).⁴⁷ For those opting for further education teaching, the incentive is £3,000 in Wales, extended by £1,000 for those opting for Welsh-medium.⁴⁸ In England, the offer is £26,000.⁴⁹

Graph 6: ITE incentives for physics in Wales and England

⁴⁰ Thomas, E. and Parry, N. M. 2021. *Provision for Welsh-medium STEM subjects: an exploratory study*. Bangor: Bangor University.

⁴¹ StatsWales. 2022. *First years on ITE courses in Wales by subject and year*. Cardiff: Welsh Government.

⁴² Welsh Government. 2021. *Cymraeg 2050: work programme 2021 to 2026*. Cardiff: Welsh Government.

⁴³ Welsh Government. 2022. *Welsh in education workforce plan*. Cardiff: Welsh Government.

⁴⁴ Welsh Government. 2022. *Welsh in education workforce plan: data analysis*. Cardiff: Welsh Government.

⁴⁵ Welsh Government. 2022. *Initial Teacher Education (ITE) Priority Subject Incentive: guidance for students 2022 to 2023*. Cardiff: Welsh Government.

⁴⁶ Welsh Government. 2022. *Iaith Athrawon Yfory Incentive Scheme: guidance for students*. Cardiff: Welsh Government.

⁴⁷ UK Government. 2022. *Boost for teacher training bursaries by up to £10,000 a year*. London: UK Government.

⁴⁸ Welsh Government. 2022. *Teacher training incentives: PGCE (FE) students*. Cardiff: Welsh Government.

⁴⁹ UK Government. 2022. *FE ITE bursaries funding manual: 2022 to 2023 academic year*. London: UK Government.

- 2.7 Research for the Welsh Government was inconclusive as to whether funding incentives drive recruitment substantially, stating “further research is required to develop an understanding of this issue”.⁵⁰ But it did note “cases where young people were attracted to teach in England because of the incentive difference with Wales [which] raises the question of how prevalent this intention is and how likely it is that those who move to England intend to do so for a fixed period (with a longer-term intention to return to Wales)”.⁵¹ Welsh Government’s aforementioned Welsh-medium research advocated replacing the £5,000 language incentive with £10,000 delivered in instalments across five years (thereby incentivising retention).⁵²
- 2.8 Despite the recommendation to Welsh Government, the IOP is not aware of any further research taking place. However, the IOP can point to findings from England that cash incentives play a role as part of a wider package.⁵³ Concerningly, that research warned “physics is highly unlikely to meet its recruitment target under any package of measures [which] should prompt debate about how the education system can realistically and sustainably staff science departments in schools with a range of specialists”.⁵⁴ Also citing to a Gatsby paper, proposals included:⁵⁵
- Considering the range of training courses offered.
 - Extra subject specialism training for physics (both trainees and existing teachers).
 - Ensuring physics-trained teachers are teaching physics rather than other subjects.
 - Addressing relatively low numbers of students studying physics post-16.
- 2.9 Further studies on cross-border pulls for teacher trainees would be welcome. In lieu of the research, data is available on first year ITE physics students from Wales and location of study.⁵⁶ Between 2010/11 and 2020/21, there were 355 first year ITE physics students from Wales; of that total cohort, 120 (33.8%) went to train in England. *A third of potential physics teachers in Wales have gone to train in England and, with increasing curricular divergence, returning will be difficult.*
- 2.10 It is also worth noting the funding that England’s Department for Education has instituted for teaching internships in chemistry, computing, languages, maths and physics.⁵⁷ The funding is available for school-led partnerships to provide teaching internships for undergraduates studying for a degree in STEM-related subjects and languages. Such schemes already exist in Wales, with Swansea University running an undergraduate module to the same effect. However, schemes in Wales are not in receipt of dedicated funding from the Welsh Government.
- 2.11 ***Not all the above are Welsh Government budgetary matters. However, bursaries, specialist training (see section 2.1 and 2.2) and post-16 participation (see section 2.13 onwards) are. One alone is unlikely to close the teaching gap, which will take many years to close, so should be funded together on a multi-annual basis.***
- 2.13 More broadly, physics suffers from underrepresentation, with a range of communities underserved. Accordingly, the IOP has four policy asks for pre-16 education:
- Revising teachers’ professional standards with an expectation teachers will address injustice in professional practice and actively dismantle discrimination.
 - Ensuring teachers are trained to teach inclusively and tackle injustice, both via initial teacher education and continuing professional learning and development.
 - Directing Estyn to emphasise inclusive teaching and efforts to address injustice.

⁵⁰ Beaufort Research and National Foundation for Educational Research. 2019. [Research Study on the Attractiveness of Teaching, and Retention of Teachers](#). Cardiff: Welsh Government.

⁵¹ Ibid.

⁵² Bryer, N. and Duggan, B. 2019. [Evaluation of Welsh-Medium Provision in Initial Teacher Education](#). Cardiff: Welsh Government.

⁵³ Worth, J., Tang, S. and Galvis, M. A. 2022. [Assessing the impact of pay and financial incentives in improving shortage subject teacher supply](#). Slough: National Foundation for Educational Research.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Sims, S. 2019. [Increasing the quantity and quality of science teachers in schools: Eight evidence-based principles](#). London: Gatsby.

⁵⁶ StatsWales. 2022. [First Years from Wales on ITE courses in the UK by subject and country of study](#). Cardiff: Welsh Government.

⁵⁷ UK Government. 2022. [Teaching internships programme](#). London: UK Government.

- Mandating whole-school approaches that are informed by ongoing data and evidence collection including students' choices.
- 2.14 The Welsh Government is making good progress on the above, with many issues acknowledged via the working group on Black, Asian and Minority Ethnic Communities, Contributions and Cynefin in the New Curriculum. The Welsh Government accepted all the group's recommendations, which the IOP welcomes.⁵⁸ *With regards to training, the working group advocated "ringfenced funding within annual professional learning allocations" and it would be positive to see an amount in the draft budget.*⁵⁹
- 2.15 In light of the above, the IOP would welcome uplifts to the following budget lines (or uplifts indicated previously).

Table 2: Relevant budget lines from 2022–23 budget documents⁶⁰

Ministry	Budget expenditure line	2021–22 (£m)	2022–23 (£m)	2023–24 indicative (£m)	2024–25 indicative (£m)
Education and the Welsh Language	Additional learning needs	9.7	21.1	21.1	21.1
	Curriculum and assessment	7.8	11.0	11.0	11.0
	Curriculum reform	14.1	19.4	19.1	15.7
	Pupil development grant	113.5	133.5	133.5	133.5
	School improvement grant	134.2	171.2	163.2	154.2
	School standards support	1.5	2.8	4.1	5.2
	Teacher development and support	38.9	54.7	55.2	57.2
	Vulnerable groups	1.2	1.2	1.2	1.2
	Welsh in education	13.5	17.8	20.1	24.3
	Welsh language	21.1	22.4	22.4	22.4
Whole-school approach		2.0	5.2	7.4	9.6
		357.5	460.3	458.3	433

⁵⁸ Institute of Physics. 2022. *IOP Wales welcomes progress on race equality recommendations*. London: Institute of Physics.

⁵⁹ Welsh Government. 2021. *Black, Asian and Minority Ethnic Communities, Contributions and Cynefin in the New Curriculum Working Group*. Cardiff: Welsh Government.

⁶⁰ Welsh Government. 2022. *Welsh Government budgets*. Cardiff: Welsh Government.

Eitem 5.4

CYPE(6)-26-22 – Papur i'w nodi 4

Obesity Alliance Cymru

Obesity Alliance Cymru

The Obesity Alliance Cymru is a forum for organisations to collaborate, and influence policy on preventing and reducing obesity in Wales. Obesity Alliance Cymru is composed of leading national charities, medical royal colleges, campaign groups and membership bodies with an interest in obesity, health, and public health. We work together to influence policy on obesity.

Obesity Alliance Cymru can provide a unified, influential, and independent voice for action on obesity. We have over twenty members with a strong and comprehensive evidence base.

Current OAC members are: Cancer Research UK, Royal College of Paediatrics and Child Health, Diabetes UK, British Dietetic Association and dietitians from LHB's, British Medical Association, British Heart Foundation, Royal College of Physicians, Bowel Cancer UK, Tenovus Cancer Care, Welsh NHS Confederation, Chartered Society of Physiotherapy, Royal College of Surgeons of England, Nesta, Royal College of Nursing, Royal College of Occupational Therapists, Royal College of Podiatry, British Psychological Society, Royal College of Psychiatrists.

Statistics on Obesity in Wales

Today the majority of adults in Wales – 66% of men and 56% of women – are above a healthy weight, and over a quarter have obesity (22% of men and 26% of women).¹ The problem extends to children too with 27% of children above a healthy weight.² The already high average figures hide pervasive socioeconomic inequalities: obesity among adults in the most deprived groups in Wales, for example, is 32% compared with 20% in the least deprived groups.³ Even more concerning, although childhood obesity may appear at first glance to have levelled off and even reduced in the more affluent subsections of society, prevalence has increased in deprived populations and in some minority ethnic groups. For example, in Wales, 17.2% of children aged 4-5 in the Merthyr Tydfil had obesity in 2018/19 compared to 7.8% in the Vale of Glamorgan.

At a population level, overweight and obesity are powerful risk factors for devastating diseases – including type 2 diabetes, cardiovascular disease, dementia, liver disease and many common cancers – and put strain on joints, increasing the risk

of musculoskeletal conditions Adverse consequences are also seen in children living with obesity, who have a higher risk of obesity, ill health and early death in adulthood,⁴ as well as experiencing poor psychological and social effects during childhood.⁵

The costs of obesity are experienced not only in the health, wellbeing and life chances of individuals and families, but also by the economy. It has been projected that obesity and excess weight will cost the NHS in Wales £465 million per year by 2050, with a cost to the wider economy of £2.4 billion per year.⁶

Healthy Weight: Healthy Wales

In 2019, the Welsh Government launched Healthy Weight: Healthy Wales, its first ever strategy to tackle obesity. This ten-year plan included commitments to improve the food environment, support children, schools and families, and develop a new obesity treatment pathway. Whilst we welcomed the publication of the recent Healthy Weight: Healthy Wales 2022 to 2024 delivery plan, we do have some concerns that implementation is not as far ahead as we would like. We acknowledge that the pandemic has disrupted/ had an impact on the pace of progress but given the above statistics tackling obesity now needs to be a priority.

We would be grateful if we could arrange to meet with you to discuss our thoughts on where the strategy is, and priorities for tackling obesity in Wales.

Kind regards,

Clare Williams,

Officer,

Obesity Alliance Cymru.

References

1. Welsh Government. National Survey for Wales: population health.
<https://gov.wales/national-survey-wales-population-health>
2. Public Health Wales. Child Measurement Programme for Wales.
<https://publichealthwales.nhs.wales/services-and-teams/child-measurement-programme/>
3. Public Health Wales 2020 'National Survey for Wales 2019-20'
<https://gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2020-07/adult-lifestyle-national-survey-wales-april-2019-march-2020-390.pdf>

4. J.J. Reilly and J. Kelly 2011 'Long-term impact of overweight and obesity in childhood and adolescence on morbidity and premature mortality in adulthood: systematic review' International Journal of Obesity 35(7): 891–8
<https://doi.org/10.1038/ijo.2010.222>
5. J. Rankin et al. 2016 'Psychological consequences of childhood obesity: psychiatric comorbidity and prevention' Adolescent Health, Medicine and Therapeutics 7: 125
<https://doi.org/10.2147/AHMT.S101631>
6. Public Health Wales (2016) Making a Difference: investing in Sustainable Health and Well-being for the People of Wales (pdf)

CYPE(6)-26-22 - Papur i'w nodi 5

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru
Ty Hywel
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

5 Rhagfyr 2022

Annwyl Jayne

Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 – Memorandwm Esboniadol Diwygiedig

Yn dilyn cael Cydsyniad Brenhinol ar gyfer Deddf Addysg Drydyddol ac Ymchwil (Cymru) 2022 ac yng ngoleuni natur rhai o'r gwelliannau a wnaed i'r Ddeddf yng Nghyfnod 3, rwyf wedi cyhoeddi Memorandwm Esboniadol diwygiedig heddiw sy'n ymgorffori esboniad pellach mewn perthynas â diben ac effaith fwriedig y diwygiadau hynny. Rwyf wedi atodi copi er gwybodaeth i'r Pwyllgor.

Er nad yw'n ofyniad i gynhyrchu Memorandwm Esboniadol diwygiedig ar ôl i Fil gael ei basio, credaf y byddai'n ddefnyddiol i randdeiliaid ddeall bwriad polisi'r gwelliannau a wnaed yng Nghyfnod 3. Mae hefyd yn helpu i ddarparu llinell sylfaen cyn gweithredu i'w hadolygu a bydd yn hwyluso craffu ôl-ddeddfwriaethol.

Nid oes unrhyw newidiadau wedi'u gwneud i'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol o ganlyniad i'r gwelliannau hyn ac mae'r Asesiad yn parhau fel y'i osodwyd yn dilyn Cam 2.

Rwyf wedi anfon copi o'r llythyr hwn at y Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyflawnder a'r Cyfansoddiad.

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 5.6

CYPE(6)-26-22 - Papur i'w nodi 6

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus

Public Accounts and Public Administration Committee

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddCCGG@Senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddCCGG
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddPAPA@senedd.wales
senedd.wales/SeneddPAPA
0300 200 6565

7 Rhagfyr 2022

Annwyl Gadeirydd,

Ymchwiliad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus i Benodiadau Cyhoeddus

Mae'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus yn cynnal ymchwiliad i benodiadau cyhoeddus. Yn ei ymgyngoriad ar graffu ar weinyddiaeth gyhoeddus yn hydref 2021, cafodd y Pwyllgor dystiolaeth a argymhellodd gynnal ymchwiliad yn y maes hwn. Barnwyd bod y mater hwn yn un sydd heb sylw digonol ers i'r Senedd gael ei sefydlu.

Ceir manylion ein cylch gorchwyl cytunedig ar gyfer yr ymchwiliad yn Atodiad A. Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol y gallai pryderon am y broses penodiadau cyhoeddus fynd y tu hwnt i'r cylch gorchwyl hwnnw. Gan hynny, byddem yn croesawu safbwytiau a phrofiadau eich pwyllgorau ar y materion a restrir ac ar unrhyw faterion eraill sydd, yn eich barn chi, yn berthnasol i'n gwaith.

Rwy'n edrych ymlaen at glywed gennych ac yn gofyn yn garedig am i ymatebion gyrraedd erbyn dydd Gwener 27 Ionawr 2023.

Yn gywir,

Mark Isherwood AS
Cadeirydd y Pwyllgor

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.
We welcome correspondence in Welsh or English.

Senedd Cymru
Welsh Parliament

Tudalen y pecyn 35

Atodiad A

Mae'r Pwyllgor yn cynnal ymchwiliad i ddull Llywodraeth Cymru o ymdrin â'r broses ar gyfer penodiadau cyhoeddus, gan gynnwys meysydd y gellid eu gwella i gynyddu amrywiaeth y penodiadau cyhoeddus a wneir gan Weinidogion Cymru. Mae'r materion i'w hystyried yn cynnwys y canlynol:

- Rôl yr Uned Cyrff Cyhoeddus ac effeithiolrwydd ei pherthynas â byrddau cyrff cyhoeddus o ran sicrhau llywodraethu da a threfniadau penodi cyhoeddus effeithiol. Mae hyn yn cynnwys unrhyw gymorth parhaus i aelodau byrddau.
- Barn y cyrff corfforaethol hynny sy'n cael penodiadau cyhoeddus am y broses penodiadau cyhoeddus.
- Rôl Comisiynydd Penodiadau Cyhoeddus.
- Beth yw'r prif rwystrau i gynyddu amrywiaeth ymgeiswyr ar gyfer penodiadau cyhoeddus yng Nghymru? Sut mae'r rhain yn amrywio yn ôl ffactorau, gan gynnwys yn ôl:
 - Oedran
 - Rhyw
 - Ethnigrwydd
 - Anabledd
- Pa mor effeithiol yw dulliau cyfredol Llywodraeth Cymru ar gyfer annog a chynyddu amrywiaeth yr ymgeiswyr?
- Ym mha ffordd y gellir gwella'r broses penodiadau cyhoeddus i gyflawni hyn?
- Sut y gall Llywodraeth Cymru greu proses penodiadau cyhoeddus fwy tryloyw ac agored?
- A oes enghreifftiau o arfer gorau mewn mannau eraill yn y DU ac yn rhyngwladol y dylai Cymru ddysgu oddi wrthynt?

CYPE(6)-26-22 - Papur i'w nodi 7

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jayne Bryant AS
Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

8 Rhagfyr 2022

Annwyl Jayne,

Y wybodaeth ddiweddaraf am adferiad COVID-19 fel y mae'n berthnasol i blant a phobl ifanc.

Mewn ymateb i argymhellion adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc Ac Addysg: Cyllideb Drafft 2022-23 Llywodraeth Cymru, rwyf wedi ymrwymo i ddarparu diweddarriadau bob 6 mis ar adferiad COVID-19 a sut rydym yn cefnogi ein plant a'n pobl ifanc i adfer o effaith y pandemig ar eu cynnydd ym myd addysg. Mae'r llythyr hwn yn crynhoi rhai o'r prif ddatblygiadau dros y flwyddyn academaidd ddiwethaf, sydd â'r nod o ddatblygu ein dysgwyr a datblygu'r ymarferwyr sy'n gweithio'n ddiflino i'w cefnogi hefyd.

Ymyrraeth gynnar ac atal

Gwyddom fod y pandemig wedi cael effaith anghymesur ar blant a theuluoedd sy'n byw mewn cymunedau difreintiedig a'i fod wedi ychwanegu straen ar wasanaethau sy'n darparu cymorth hollbwysig i deuluoedd yng Nghymru. Roedd hyn oherwydd effaith uniongyrchol y cyfyngiadau symud a'r pandemig ar lesiant economaidd, cymdeithasol, meddyliol a chorfforol, ac am fod gwasanaethau a ddarperir gan raglenni fel Dechrau'n Deg a Rhaglen Plant lach Cymru wedi'u hoedi, eu cwtogi neu symud i ddulliau rhithwir er mwyn bodloni rheoliadau COVID-19, sy'n cynnwys cadw pellter cymdeithasol.

Diben y **Gronfa Help Cynnar** oedd mynd i'r afael ag effeithiau andwyol y tarfu a achoswyd gan y pandemig ar blant a phobl ifanc 0-25 oed, gan gynnwys y rhai a oedd newydd eu gwneud yn agored i niwed. Sicrhawyd bod £14 miliwn o gyllid ychwanegol ar gael yn y Grant Plant a Chymunedau rhwng 2021 a 2023 i leddfu'r pwysau ar wasanaethau help a chymorth cynnar hollbwysig i gefnogi plant, pobl ifanc a rhieni mewn ymateb i'r pandemig a lleihau'r amseroedd aros am y gwasanaethau hynny.

Cafwyd adroddiadau cynnydd gan awdurdodau lleol sy'n rhoi manylion eu gwariant Help Cynnar, ac mae'r adroddiadau'n dangos bod y cyllid ychwanegol wedi'i wario ar ystod o weithgareddau gan gynnwys:

- buddsoddiad ychwanegol yn y contract a'r gwasanaethau presennol a gyflawnir dan faner rhaglenni ymyrraeth gynnar;
- buddsoddiad mewn gwasanaethau gwahanol/ategol sydd wedi lleddfu'r pwysau ar eraill;
- buddsoddiad mewn hyfforddi ac uwchsgilio'r gweithlu i fod yn fwy ymatebol i anghenion teuluoedd, a
- buddsoddiad mewn cynyddu gallu'r gweithlu presennol.

Ochr yn ochr â hyn, sefydlwyd y **Gronfa Datblygiad Plant**. Dyrannwyd hyd at £18.5m o gyllid i'r 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru rhwng mis Hydref 2020 a mis Mawrth 2023 i'w helpu i ddarparu cymorth ychwanegol i'r plant a theuluoedd y mae'r cyfngiadau symud o ganlyniad i COVID-19 wedi effeithio arnynt fwyaf, i fynd i'r afael â phryderon yn ymwneud ag oedi o ran datblygiad, mewn meysydd fel lleferydd, iaith a chyfathrebu, sgiliau echddygol manwl a bras a datblygiad personol a chymdeithasol.

Caiff y gronfa ei thargedu at blant 0-5 oed ac mae wedi galluogi awdurdodau lleol i roi hwb i'r gwaith o ddarparu gwasanaethau a sicrhau y caiff anghenion eu nodi cyn gynted â phosibl cyn iddynt gael eu huwchgyfeirio i argyfwng. Ers cael ei sefydlu, mae'r Gronfa Datblygiad Plant wedi sicrhau y gellir cefnogi amrywiaeth o ymyriadau, sy'n cynnwys adnoddau sgrinio, asesu a datblygu gwell i fynd i'r afael ag oedi mewn sgiliau lleferydd, iaith a chyfathrebu; gweithgareddau ac adnoddau i hyrwyddo chwarae a llythrennedd corfforol; cymorth rhianta i hyrwyddo datblygiad cymdeithasol; a chynnydd yn y ddarpariaeth gofal plant a ariennir er mwyn cefnogi datblygiad plant.

Adnewyddu a diwygio mewn lleoliadau a gynhelir

Mae'r cynllun [Adnewyddu a Diwygio](#), a gyhoeddwyd ym mis Mehefin 2021 ac a ddiweddarwyd ym mis Medi 2021, wedi amlinellu ein hymrwymiad i gefnogi llesiant a chynnydd dysgwyr mewn ymateb i bandemig COVID-19. Cefnogodd y cynllun system addysgol wydn, wedi'i hadfywio, sy'n canolbwytio ar ddiwygiadau sy'n rhoi iechyd a llesiant corfforol a meddyliol dysgwyr wrth wraidd ei ddull gweithredu.

Gwnaethom ymrwymo pecyn cynhwysfawr o fwy na £270m ym mlwyddyn ariannol 2021-22 i gefnogi'r gwaith adnewyddu addysg. Mae hyn yn ychwanegol i tua £220m yn 2020-21. Canfu adroddiad y Sefydliad Polisi Addysg ym mis Hydref 2021 a oedd yn cymharu gwariant addysg dal i fyny ledled y DU mai **Cymru wariodd y swm uchaf fesul disgybl yn y DU (£400 y disgybl)**, wedi'i dilyn gan Loegr (**£310 y disgybl**) a'r Alban a Gogledd Iwerddon (**£230 y disgybl**).

Rydym wedi parhau i gefnogi dysgwyr ac ysgolion i ddelio ag effeithiau'r pandemig eleni. Mae cyllid yn parhau i fod yn gyson â'n blaenoriaethau o gefnogi llesiant a chynnydd dysgwyr. Mae hyn yn cynnwys:

Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau

Mae'r rhaglen Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau wedi recriwtio a chadw 1,800 o aelodau o staff cyfwerth ag amser llawn i feithrin gallu er mwyn cefnogi dysgwyr yn dilyn y pandemig, yn unol ag ymrwymiad ein Rhaglen Lywodraethu. Dyrannwyd £37.5m yn 2022-23.

Dosberthir cyllid i ysgolion a lleoliadau nas cynhelir i'w galluogi i ddefnyddio'r cyllid yn hyblyg mewn dulliau wedi'u teilwra i gefnogi anghenion penodol eu dysgwyr. Cafodd y fformiwlw cyllido ei chymhell gan ffocws ar y dysgwyr mwyaf agored i niwed ac mae'n seiliedig ar nifer o bwysoliadau sy'n gysylltiedig â nodweddion penodol gyda chyllid cyffredinol wedi'i gapio i £150,000 fesul ysgol. Roedd y blaenorriaethau i ysgolion ystyried targedu'r cyllid fel a ganlyn:

- a) Disgyblion yn paratoi ar gyfer arholiadau ym mlynnyddoedd academaidd 11, 12 a 13 sydd ar ddod.
- b) Plant agored i niwed a difreintiedig, fel y'u diffiniwyd yn ôl amrywiaeth o ddulliau gweithredu, ond gan gynnwys y plant a'r teuluoedd tlotaf, dysgwyr gydag anghenion addysgol arbennig, dysgwyr o gymunedau BAME a dysgwyr mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg sy'n byw mewn cartrefi di-Gymraeg.
- c) Blwyddyn 7, oherwydd yr aflonyddwch i'r cyfnod pontio o ysgolion cynradd i uwchradd.

Rydym wedi cyhoeddi canllawiau i ysgolion er mwyn galluogi arweinwyr i benderfynu ar y dull cywir o gefnogi anghenion eu dysgwyr, yn enwedig y rhai mwyaf difreintiedig a'r rhai y mae'r pandemig wedi effeithio arnynt fwyaf, a dysgwyr sydd wedi ymddieithrio o bosibl. Gallai'r pecynnau cymorth gynnwys cymorth hyfforddiant ychwanegol, rhagleni dysgu personol ac amser ac adnoddau ychwanegol ar gyfer disgyblion blwyddyn arholiad.

Cafodd y cyllid a ddarparwyd i leoliadau meithrin nas cynhelir sy'n darparu addysg gynnar ei anelu at gefnogi ein dysgwyr ieuengaf er mwyn helpu i lliniaru effaith y pandemig, a hynny drwy ddarparu staff, hyfforddiant a deunyddiau cymorth sy'n canolbwytio ar gefnogi anghenion llesiant, corfforol a dysgu.

Comisiynwyd gwerthusiad annibynnol ar effeithiolrwydd ac effeithiau cynnar y cyllid hwn. Nod cyffredinol yr ymchwil yw darparu tystiolaeth i lywio penderfyniadau ar ymateb parhaus Llywodraeth Cymru i gefnogi ysgolion a lleoliadau gofal plant y blynnyddoedd cynnar i adfer o'r effeithiau aflonyddgar y mae COVID-19 yn eu cael ar ddysgu. Disgwylir i'r adroddiad gael ei gyhoeddi ym mis Ionawr 2023.

Ysgolion â Ffocws Cymunedol a phresenoldeb

Rydym wedi dyrannu £3.84m ar gyfer Swyddogion Ymgysylltu â Theuluoedd yn ystod y flwyddyn ariannol hon a rhan o'u rôl yw atal problemau presenoldeb drwy adeiladu partneriaethau gwell gyda theuluoedd a gofalwyr. Dyma ran o'n gwaith ar Ysgolion â Ffocws Cymunedol a mynd i'r afael ag effaith tlodi ar gyrhaeddiad addysgol. Ar 18 Tachwedd, fe wnaethom gyhoeddi canllawiau sy'n nodi sut y gall ysgolion helpu i ymgorffori'r dull hwn ledled Cymru.

Iechyd meddwl a llesiant dysgwyr ac ymarferwyr

Mae Llywodraeth Cymru wedi penodi Iechyd Cyhoeddus Cymru i gefnogi ysgolion i roi'r [Fframwaith ar sefydlu dull ysgol gyfan ar gyfer llesiant emosiynol a meddyliol](#) ar waith a'i ymgorffori drwy recriwtio tîm o gydlynwyr gweithredu i weithio'n uniongyrchol gydag ysgolion i werthuso eu darpariaeth llesiant gyfredol, nodi'r hyn sy'n gweithio'n dda, unrhyw fylchau yn y ddarpariaeth a lle mae angen gwelliant. Ar ddiwedd chwarter 2 (diwedd mis Medi 2022), roedd 340 o ysgolion yn ymgysylltu â'r cydlynwyr gweithredu sy'n gyfwerth â 23% o holl ysgolion Cymru.

Mae cwnsela yn rhan allweddol o sicrhau bod plant a phobl ifanc y mae angen cymorth arnynt gyda'u hiechyd emosiynol a meddyliol yn cael y cymorth sydd ei angen arnynt. Mae Llywodraeth Cymru wedi dyrannu £2.3m yn 2022-23, £3.35m yn 23-24, a £4.5m yn 2024-25 (ffigurau dangosol 2023-24 a 2024-25) i ariannu sesiynau cwnsela drwy'r awdurdodau lleol. Defnyddir cyllid i gefnogi gwelliannau ym maes cwnsela ac ymestyn y ddarpariaeth islaw'r trothwy blwyddyn 6 presennol yn unol ag argymhellion adolygiad y Gwasanaethau Cwnsela Ysgolion Statudol a Chymunedol a gynhaliwyd gan Brifysgol Caerdydd. Mae'r adroddiad, a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2022, yn rhoi argymhellion i gynorthwyo gwelliannau i'r gwasanaeth, gan ymestyn hawliau i blant iau a gwella prosesau monitro a gwerthuso.

Yn ogystal, rydym yn darparu dros £16.4m dros y tair blynedd nesaf i sicrhau y caiff gwasanaeth mewngymorth yn yr ysgol CAMHS ei ddarparu ar lefel genedlaethol. Bydd hyn yn gweld ymarferwyr iechyd meddwl ymroddedig mewn ysgolion yn darparu sesiynau ymgynghori, cyswllt, cyngor a hyfforddiant. Mae'r ddarpariaeth hon bellach wedi'i chadarnhau yn y saith bwrdd iechyd ac rydym wedi derbyn ffurflen ni canol y flwyddyn sy'n dangos eu gweithgarwch hyd yma. Mae hyn wrthi'n cael ei ddadansoddi, ond mae'r canfyddiadau cychwynnol yn dangos bod y rhan fwyaf yn cynnig gwasanaeth tebyg ond bod rhywfaint o hyblygrwydd o ran eu dulliau cyflawni, sydd wrthi'n cael eu monitro. Cynhaliodd Iechyd Cyhoeddus Cymru gyfarfod cydlynwyr cenedlaethol cychwynnol ar 20 Medi 2022 a chyfarfod cynnydd ar 8 Tachwedd.

Rydym wedi comisiynu Iechyd Cyhoeddus Cymru i ddatblygu pecyn cymorth "yr hyn sy'n gweithio" a fydd yn cefnogi ysgolion i nodi ymyriadau cyffredinol ac wedi'u targedu priodol i'w defnyddio yng nghymuned eu hysgol. Bydd yn ffurfio ffynonellau cyngor annibynnol, seiliedig ar dystiolaeth ar ystod o ymyriadau, rhaglenni a hyfforddiant sydd ar gael ar hyn o bryd ac yn cael eu marchnata i ysgolion. Mae'r dull gweithredu wedi'i lunio ar y cyd drwy weithio gydag athrawon, rhieni, a gyda chymorth y Grŵp Llywio. Casglwyd gwybodaeth am y wybodaeth sydd ei hangen ar ysgolion wrth ystyried cyflwyno adnoddau i helpu i hyrwyddo iechyd meddwl a llesiant, ac mae gwaith sylweddol yn cael ei wneud i sicrhau bod yr iaith a ddefnyddir yn briodol i'r gynulleidfa fwriadedig.

Nodwyd grŵp cychwynnol o chwech ymyriad i brofi'r fethodeleg a'r dull gyda chymorth y Panel Arbenigol, sy'n cynnwys arbenigwyr academiaidd yn y maes a gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio ym maes seicoleg neu iechyd meddwl neu iechyd plant. Mae'r ymyriadau'n cynnwys cymysgedd o'r canlynol:

- dulliau cyffredinol i'r holl blant neu'r ysgol gyfan
- ymyriadau i blant a all fod yn agored i niwed i broblemau emosiynol neu iechyd meddwl

- ymyriadau i blant a all fod yn dangos arwyddion o broblemau iechyd meddwl neu emosiynol

Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi creu adnodd ar-lein sy'n hyrwyddo'r adnoddau digidol niferus a ddyluniwyd yn benodol i gefnogi pobl ifanc gyda'u hiechyd meddwl a'u llesiant emosiynol eu hunain. Mae'r [Pecyn Cymorth Iechyd Meddwl Pobl Ifanc](#) yn cysylltu pobl ifanc, 11 i 25 oed, â gwefannau, apiau, llinellau cymorth a mwy i feithrin gwydnwch a'u cefnogi.

Rydym hefyd wedi dyrannu £1.45m yn 2022-23, £1.5m yn 2023-24, ac £1.6m yn 2024-25 i gefnogi'r gwaith o ddarparu ymyriadau llesiant cyffredinol ac wedi'u targedu, a hyfforddiant i athrawon ac aelodau eraill o staff yr ysgol.

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Mae llawer o blant a phobl ifanc, gan gynnwys dysgwyr gydag ADY, wedi gweld effaith negyddol ar eu hiechyd meddwl ac anawsterau wrth gael addysg o ganlyniad i bandemig COVID-19. Ym mis Ionawr 2022, cyhoeddais £10 miliwn ychwanegol i ddarparu cymorth wedi'i dargedu i blant a phobl ifanc ag ADY sydd dan anfantais bellach oherwydd y pandemig. Gallai'r cyllid gael ei ddefnyddio i ychwanegu at y cymorth presennol i ddysgwyr ag ADY a/neu i ddarparu adnoddau ychwanegol i dargedu effeithiau'r pandemig, fel cymorth iechyd meddwl a chymorth wedi'i deilwra i helpu gyda phresenoldeb.

Bwyd mewn Ysgolion

Prydau Ysgol am Ddim

Mae ein Rhaglen Lywodraethu yn ein hymrwymo i barhau i ateb y cynnydd yn y galw am Brydau Ysgol am Ddim sy'n deillio o'r pandemig ac adolygu'r meinu prawf cymhwyster cyn belled ag y bydd cyllidebau'n caniatáu. Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo gyda ffocws di-oed ar gyflwyno Prydau Ysgol Am Ddim i Holl Blant Ysgolion Cynradd.

Yn ôl y data a ddarparwyd ym mis Chwefror 2022 ar gyfer Cyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) 2022:

- Mewn ysgolion cynradd, mae 42,084 allan o 57,609 (73%) o ddisgyblion cynradd sy'n gymwys ac wedi cael prawf modd traddodiadol wedi cael pryd ysgol am ddim.
- Mewn ysgolion uwchradd, mae 25,842 allan o 35,464 (73%) o ddisgyblion sy'n gymwys ac wedi cael prawf modd traddodiadol wedi cael pryd ysgol am ddim.

Brecwast am Ddim Mewn Ysgolion Cynradd

Gyda chyfyngiadau COVID-19 wedi'u codi erbyn hyn, rydym yn awyddus i weld gwasanaethau a chlybiau brecwast cynradd ledled Cymru yn ailagor, gan gynnig y cyfle i ddisgyblion ysgolion cynradd gael brecwast am ddim.

Yn ôl data CYBLD 2022, roedd 1,106 neu 86.1% o ysgolion a gynhelir yng Nghymru a oedd yn cynnwys disgyblion oedran cynradd yn darparu brecwast am ddim a chafodd 43,857 o blant frecwast am ddim ar ddiwrnod arolwg CYBLD ym mis Chwefror 2022. Ar

adeg arolwg CYBLD 2022, roedd rhai ysgolion yn dal i fod wrthi'n ailsefydlu eu darpariaeth brecwast.

Y Ddarpariaeth Gwyliau Ysgol

Ers dechrau'r pandemig, rydym wedi sicrhau bod dros £100 miliwn ar gael i gefnogi'r rhai sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim. Roedd hyn yn cynnwys cyllid i ddarparu prydau ysgol am ddim yn ystod gwyliau ysgol, y wlad gyntaf yn y DU i wneud hynny.

Mewn partneriaeth â Plaid Cymru, rydym wedi ymrwymo £11 miliwn i ymestyn y ddarpariaeth bwyd yn ystod y gwyliau i ddisgyblion sy'n gymwys i gael pryd ysgol am ddim yn draddodiadol tan ddiwedd hanner tymor mis Chwefror y flwyddyn nesaf.

Cynllun ôl-16 a phontio

Mae [Adnewyddu a Diwygio: cynllun ôl-16 a phontio](#), a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2022, yn amlinellu'r ffordd y byddai Llywodraeth Cymru'n gweithio gyda darparwyr addysg ôl-16 i gefnogi dysgwyr ac ymarferwyr ledled Cymru i symud ymlaen o bandemig COVID-19. Bu oedi yn y dyddiad cyhoeddi oherwydd ton Omicron yr achosion COVID-19 ac ystyriwyd y byddai'n briodol aros i'r argyfwng wanhou.

Mae'r dystiolaeth ar effeithiau a niwed COVID-19 yn dod i'r amlwg yn barhaus a chynhaliwyd adolygiad pellach o'r deunydd darllen cyhoeddodedig ym mis Mehefin 2022 i ddeall sut mae'r niwed hwnnw wedi datblygu. Ym mis Medi 2022, cyhoeddwyd fersiwn wedi'i diweddu o adroddiad Canolfan Dystiolaeth COVID-19 Cymru [Adolygiad cyflym o strategaethau i gefnogi dysgu a llesiant ymhliith dysgwyr 16-19 oed sydd wedi cael amhariad sylweddol ar eu haddysg o ganlyniad ir pandemig COVID-19](#)

Gwerthusiad o gyllid adfer ôl-16 wedi COVID-19

Ym mis Ebrill 2022, comisiynwyd gwerthusiad o effeithiolrwydd cyllid cysylltiedig â COVID-19 a ddyrrannwyd yn flaenorol ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-16. Bydd y gwerthusiad yn rhoi dystiolaeth i lywio dulliau strategol a gweithredol Llywodraeth Cymru o roi cymorth parhaus ar gyfer addysg a hyfforddiant ôl-16 wrth i'r sector adfer o effeithiau aflonyddgar y pandemig.

Bydd y gwerthusiad yn rhoi dystiolaeth ar:

- Sut mae cyllid wedi cefnogi'r sector.
- Sut y defnyddiwyd y gronfa adfer ôl-16 yn ymarferol.
- Dulliau effeithiol o addysgu a dysgu.
- Pryderon y sector.
- Cydweithio ar draws y sector
- Sut gall y cyllid gefnogi heriau sy'n bodoli a heriau'r dyfodol er mwyn i ddysgwyr allu cyrraedd eu llawn botensial.

Bydd hefyd yn archwilio'r opsiynau ar gyfer gwerthusiad o effaith i'r dyfodol a'r fframwaith gwerth am arian. Bydd yr holl ddata'n cael eu dadansoddi a'u syntheseiddio a'u cyhoeddi mewn adroddiad terfynol ym mis Ebrill 2023.

Gweithgarwch presennol i gefnogi dysgwyr ôl-16

Mae'r prosiectau canlynol yn parhau i gefnogi dysgwyr ôl-16 y mae'r pandemig a'r broses bontio wedi effeithio arnynt:

- a) **Mentora** - Dyfarnwyd £600,000 i CCAUC i gyflwyno rhaglen fentora er budd dysgwyr yn y chweched dosbarth ac mewn colegau ledled Cymru yn ystod blwyddyn academaidd 2022/23. Bydd y rhaglen hon yn cael ei chyflwyno gan fyfyrwyr prifysgol presennol.
- b) **Cynfyfyrwyr** - Mae llawer o ysgolion eisoes yn elwa ar rwydwaith o gyn-fyfyrwyr a all rannu eu profiadau eu hunain o addysg, cyflogaeth a hyfforddiant mewn ffordd y gall dysgwyr presennol uniaethu â hi. Mae hefyd yn rhoi cyfle i ddysgwyr fagu eu hyder a'u gwydnwch trwy gymorth gan gymheiriaid. Mae Gyrfa Cymru wedi cael cyllid i roi cymorth i ysgolion a cholegau sefydlu a chynnal cymuned cyn-fyfyrwyr.
- c) **Profiad gwaith wedi'i deilwra** – Yn dilyn peilot llwyddiannus ym mlwyddyn academaidd 2021/22, mae Gyrfa Cymru wedi cael rhagor o gyllid i ymgysylltu â chyflogwyr a darparu 500 o lleoliadau profiad gwaith wedi'u targedu. Bydd y lleoliadau profiad gwaith hyn yn cefnogi dysgwyr sydd wedi cael trafferth i ailgydio yn eu haddysg yn dilyn y tarfu a achoswyd gan y pandemig. Rhwng mis Ebrill a mis Gorffennaf 2022, rhoddodd Gyrfa Cymru beilot profiad gwaith wedi'i dargedu ar waith, i gefnogi dysgwyr blwyddyn 10 sydd wedi cael trafferth ailgydio yn eu haddysg yn dilyn y tarfu a achoswyd gan y pandemig. Atgyfeiriwyd dros 200 o bobl ifanc gan ysgolion gyda bron 100 o ddysgwyr mewn 5 awdurdod lleol yn cael cynnig lleoliadau.
- d) **Barod ar gyfer Prifysgol** – Mae'r Brifysgol Agored a phob prifysgol yng Nghymru wedi cael cyllid am y 3 blynedd nesaf i gydweithio i ddatblygu'r [Hwb Barod ar gyfer y Brifysgol](#). Cynhelir yr hwb ar lwyfan OpenLearn Y Brifysgol Agored ac mae'n cynnwys cannoedd o adnoddau unigryw a grëwyd ac a luniwyd gan brifysgolion Cymru. Ymhlið yr adnoddau mae fideos, podlediadau, erthyglau, sesiynau rhwngweithiol byr a chyrsiau ar-lein. Mae'r adnoddau hyn yn darparu canllawiau i ddysgwyr ôl-16, eu rhieni a'u hathrawon ar bontio i Addysg Uwch.
- e) **Seminarau Galwedigaethol Cymraeg** – Yn ystod y pandemig, cafodd dysgwyr o gartrefi di-Gymraeg a oedd yn mynd i ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg lai o gyfleoedd i ddysgu a rhwngweithio'n gymdeithasol drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae llawer o'r dysgwyr hyn bellach wedi symud ymlaen i raglenni galwedigaethol ôl-16 yn y coleg lle gallant fod ymhlið lleiafrif bach o siaradwyr Cymraeg rhugl. Yn ystod blwyddyn academaidd 2022/23, bydd y Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn datblygu ac yn treialu cyfres o seminarau pwnc i ddysgwyr 16-19 oed sy'n ymgymryd â chyrsiau galwedigaethol i roi cyfle i ddysgwyr ddysgu am eu pynciau galwedigaethol a'u trafod yn Gymraeg. Dyma gam bach tuag at gydweithio i sicrhau y gall y gweithlu helpu Cymru i gyflawni ei huchelgais i gynyddu cyfran y prentisiaethau a rhaglenni addysg bellach sydd ar gael yn y Gymraeg.
- f) **Presenoldeb** - Yn 2021/22, nododd y data presenoldeb a chofrestru fod dysgwyr yn llai gwylbodus am y dewisiadau i barhau i astudio ôl-16 yn sgil effeithiau'r pandemig. Awgrymodd arwyddion cynnar gan randdeiliaid, gan gynnwys y

Comisiynydd Plant, fod cyfran uwch na'r arfer o ddysgwyr yn teimlo gorbryder o ran eu gallu i gymryd rhan yn llwyddiannus yn eu dysgu. Cafodd dysgwyr a oedd i weld yn cael trfferth â'r cyrsiau blwyddyn 12 neu flwyddyn gyntaf yn y coleg a ddewiswyd ganddynt, gynnig mwy o gyngor un-i-un a chymorth ar ffurf arweiniad i archwilio llwybrau amgen, gan gynnwys rhagleni galwedigaethol a hybrid.

Pwysleisiwyd dull 'cyfnewid yn lle gollwng' ym mhob sector ôl-16. Ym mis Mawrth 2022, dyfarnwyd £300,000 i awdurdodau lleol i gydnabod y costau yr aed iddynt gan ysgolion i gefnogi dysgwyr a drosglwyddodd i ddarparwr arall o fewn yr wyth wythnos gyntaf o gofrestru.

- g) **Cyllid Adfer a Dilyniant Dysgwyr** - Yn 2021/22 dyrannwyd £33m o gyllid Adfer a Dilyniant Dysgwyr i golegau Addysg Bellach a chweched dosbarth ysgolion i gefnogi dysgwyr a brofodd aflonyddwch o ganlyniad i'r pandemig. Mae'r cyllid hwn wedi galluogi colegau addysg bellach a chweched dosbarth ysgolion i ddarparu oriau dysgu ychwanegol i ddysgwyr ym mlynnyddoedd 12, 13, ac uwch. Roedd modd i ddysgwyr ymgymryd â dysgu yn seiliedig ar grwpiau, dysgu ar sail 1:1 neu gymysgedd o'r dda. Cafodd dysgwyr gyfle i ail-edrych ar ddysgu blaenorol a dyfnhau eu gwybodaeth er mwyn cwrdd â gofynion eu cwrws, fynediad at gymorth bugeiliol penodol, gan gynnwys meithrin gwytnwch a hyder a chyfle i ddatblygu eu sgiliau ymarferol.
- h) **Cyllid Pontio** - Yn 2021/22 derbyniodd colegau addysg bellach a chweched dosbarth ysgolion £12m i ddarparu cymorth pontio penodol i ddysgwyr a oedd yn symud i'r cam nesaf o ddysgu llawn amser, neu i brentisiaethau, hyfforddiant, neu'n uniongyrchol i waith. Defnyddiwyd cyfran sylweddol o'r cyllid pontio a ddyrannwyd i ddarparwyr ôl-16 gan ysgolion a cholegau i gefnogi dysgwyr blwyddyn 11 a wnaeth gais neu a oedd yn ystyried gwneud cais i golegau addysg bellach. Darparodd y colegau addysg bellach ystod o ddigwyddiadau a gweithgareddau gan gynnwys gweithdai sgiliau, dosbarthiadau meistr a gwasanaethau lles, cwnsela a myfyrwyr ychwanegol.

Iechyd meddwl a llesiant staff a dysgwyr ôl-16

Roedd pryder am yr effaith ar ddysgwyr a staff yn parhau i dyfu drwy'r pandemig a phwysleisiodd adborth gan y sector yr effaith sylweddol yr oedd hyn yn ei chael ar iechyd meddwl a llesiant dysgwyr a staff. Cafodd bob person ifanc bron rywfaint o brofiad o orbryder, iselder a rhwystredigaeth a oedd yn gysylltiedig â'r cyfnod hir o darfu ar ei addysg, arholiadau a gollwyd, cynnydd i'r brifysgol a/neu siawns o gael gwaith.

Mae effeithiau'r pandemig wedi bod yn bellgyrhaeddol ac ar sail adborth o'r sector, mae'r prif effeithiau ar ddysgwyr a staff yn cynnwys:

- **Pwysau academaidd** – terfynau amser, arholiadau, diffyg dealltwriaeth a newidiadau i ddisgwyliadau, pwysau ymdopi, dryswch, pwysau gan rieni, dychwelyd i'r coleg a dysgu wyneb yn wyneb, ofn methu, meddwl am y dyfodol, cyfraddau cadw.
- **Anawsterau cymdeithasol a phersonol** – cydberthnasau, bywydau cymdeithasol, bywyd y cartref, teulu, problemau personol, hiraeth/unigrwydd/teimlo'n ynysig, bwlio, pwysau gan gyfoedion, teimlo eu bod yn methu siarad ag eraill, adleoli, marwolaeth aelod o'r teulu/partner/ffrind, effaith y

cyfryngau cymdeithasol, cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith, gofal plant, addysg gartref, cynnydd mewn hunan-niweidio a chamddefnyddio sylweddau.

- **Straen, iselder a gorbryder** – diffyg sgiliau rheoli straen
- **Materion ariannol** – colli incwm y teulu
- **Cymorth a mynediad digidol** – diffyg hyfforddiant neu fynediad i gyfarpar

Dyrannwyd buddsoddiad cychwynnol o £2m i'r sector addysg bellach yn 2020-21 gyda £2.5m pellach yn cael ei ddyrannu ym mis Ionawr 2021 i gefnogi effaith pandemig COVID-19 ar ddysgwyr a staff addysg bellach. Clustnodwyd £500,000 o hwn ar gyfer dysgu seiliedig ar waith.

Rhoddodd y cyllid ategol hwn o £2.5m adnodd ychwanegol i alluogi sefydliadau i fuddsoddi ymhellach mewn darparu cymorth i staff a dysgwyr. Defnyddiwyd y rhan fwyaf o'r cyllid hwn i reciwtio staff a mentoriaid cwnsela a llesiant ychwanegol ac, mewn rhai sefydliadau, i brynu gwasanaeth cwnsela y tu allan i oriau. Defnyddiwyd cyllid hefyd i ddarparu hyfforddiant gwydnwch penodol i COVID-19 i staff.

Mae effeithiau COVID-19 yn parhau i fod yn flaenoriaeth ac mae buddsoddiad yn parhau i gryfhau'r cymorth i iechyd meddwl a llesiant dysgwyr a staff mewn addysg bellach. Cymeradwywyd cynnydd mewn dyraniad o £6m i'r sector addysg bellach ar gyfer blwyddyn academaidd 2022/23, sy'n cynnwys £2m o gyllid craidd a £4m ychwanegol i helpu i frwydro yn erbyn effeithiau'r pandemig ar iechyd meddwl a llesiant.

Budd y buddsoddiad eleni yn helpu i ddarparu'r cymorth ychwanegol sy'n ofynnol i gynyddu maint timau llesiant/lles er mwyn ymateb i niferoedd cynyddol yr atgyfeiriadau, y ddarpariaeth gwnsela i ddysgwyr, ac i ariannu gweithgareddau meithrin gwydnwch ac i gefnogi llesiant cymdeithasol ac emosiynol y dysgwyr.

Mae effaith y pandemig ar iechyd meddwl a llesiant staff a dysgwyr yn rhan o'r gwerthusiad o gyllid adfer o COVID-19 ôl-16 a chaiff ei harchwilio drwy gyfweliadau, arolygon a grwpiau ffocws gyda dysgwyr yn y sector.

Lleferydd, iaith a chyfathrebu

Cyhoeddwyd Siarad gyda fi: [Cynllun Cyflawni](#) ar gyfer Lleferydd, iaith a Chyfathrebu ym mis Tachwedd 2020. Cafodd elfennau o'r cynllun eu blaenoriaethu a / neu eu datblygu i liniaru effaith y pandemig. Mewn ymateb i dystiolaeth sy'n dod i'r amlwg am effaith y cyfyngiadau symud ar ddatblygiad lleferydd, iaith a chyfathrebu plant, caiff cyllid ychwanegol ei ddarparu i'r gwasanaethau Therapi Lleferydd ac iaith ym mhob bwrdd iechyd a chanolfan arbenigol bob blwyddyn o 2020-21 i 2023-24.

Ariannwyd hyfforddiant seiliedig ar dystiolaeth Hanen 'It Takes Two to Talk' i 105 o Therapyddion Lleferydd ac iaith ledled Cymru (o gyfanswm gweithlu o 650 o Therapyddion Lleferydd ac iaith yng Nghymru, y mae llawer ohonynt yn gweithio gydag oedolion ac felly, ni fyddai angen yr hyfforddiant hwn arnynt) a darparwyd llawlyfrau cwrs ar gyfer rhieni i 22 o brif lyfrgelloedd. Cynyddodd y cyllid ar gyfer yr hyfforddiant o £200,000 yn 2020-21 i £750,000 yn 2022-23 a bydd yn gostwng i £400,000 yn 2023-24.

Roedd yr adborth o weithgarwch a gynhaliwyd yn 2021-22 yn cynnwys:

- amseroedd aros llai

- effaith gadarnhaol ar ddarpariaeth gwasanaethau barhaus
- effaith cyflawni ymyriadau ansawdd ychwanegol mewn modd amserol ac yn unol â'r sail dystiolaeth
- canlyniadau gwell i gleifion
- cynnydd yn llesiant staff
- bydd ymyrraeth gynnar yn lleihau'r angen posibl am gymorth pellach neu hirfaith gan therapydd lleferydd ac iaith yn y dyfodol
- cafodd rhieni eu grymuso i gefnogi anghenion lleferydd, iaith a chyfathrebu eu plentyn eu hunain
- cynnydd mewn cynhyrchiant a llai o wastraff yn y system

Cymorth ar gyfer llesiant a datblygu

Gan adeiladu ar Iwyddiant yr Haf o Hwyl, a gynhaliwyd yn ystod yr haf 2021, gwnaethom gyhoeddi £20m ar gyfer rhaglen Gaeaf Llawn Lles ym mis Hydref 2021 i gefnogi'r ymrwymiadau a nodwyd yn Adnewyddu a Diwygio ymhellach i roi mwy o gyfleoedd i blant a phobl ifanc 0-25 oed i ddatblygu eu llesiant cymdeithasol, emosiynol a chorfforol. Cyflwynwyd y rhaglen drwy bum haen gweithgarwch, gyda'r sefydliadau canlynol yn derbyn cyllid i gyflawni'r gweithgareddau Gaeaf Llawn Lles:

- £6m i awdurdodau lleol: cyflwynwyd gweithgareddau yn bennaf drwy swyddogion Chwarae arweiniol a thrwy barhau â gwaith Haf o Hwyl; roedd partneriaid yn cynnwys y trydydd sector a'r sector preifat.
- £3m i sefydliadau cenedlaethol: fe'u cyflwynwyd gan Chwaraeon Cymru, Cymdeithas y Prif Lyfrgellwyr, y Gwasanaeth Cerddoriaeth Cenedlaethol, Urdd Gobaith Cymru ac Amgueddfa Cymru, a Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Orielau Celf Cymru.
- dyrannwyd £10.7m o gyllid i leoliadau addysg a darparwyr sy'n cynnwys:
 - ysgolion cynradd ac uwchradd
 - colegau addysg bellach
 - dyrannwyd £1.3m i CCAUC i sicrhau bod sefydliadau'n cydweithio gydag Undebau Myfyrwyr i gyflwyno'r gweithgareddau.
- £300,000 i gefnogi gwerthusiad amlhaenog.

Yn ogystal, fel rhan o'r rhaglen Gaeaf Llawn Lles, sicrhawyd bod hyd at £2m ar gael i gefnogi'r gwaith o dreialu Sesiynau Cyfoethogi Ychwanegol mewn ysgolion gwirfoddol yn ystod blwyddyn academaidd 2021/22. Sicrhaodd y treial bump awr yr wythnos (am 10 wythnos) o weithgareddau chwaraeon, diwylliannol, creadigol, adloniadol a hamdden ychwanegol i ddysgwyr a oedd yn cymryd rhan cyn a/neu ar ôl oriau ysgol arferol. Roedd yn ofynnol i i 20% o'r amser (1 awr yr wythnos) o leiaf gyd-fynd â chymorth academaidd trwy deilwra gweithgareddau chwaraeon neu gyfoethogi i gynnwys rhai sgiliau academaidd craidd. Cafodd 13 o ysgolion (wyth ysgol gynradd a thair ysgol uwchradd a dwy ysgol pob oed (ar gyfer plant 4-16 oed)) ac un coleg eu cefnogi gan Lywodraeth Cymru i sefydlu Sesiynau Cyfoethogi Ychwanegol a'u cyflwyno.

Mae gwerthusiad o'r Gaeaf Llawn Lles ar waith. Daeth y gweithgareddau i ben ar 31 Mawrth 2022. Bydd y gwerthusiad yn cael ei gyhoeddi ar ddiwedd mis Rhagfyr 2022.

Ymchwil a thystiolaeth

Llesiant

Mae'r Rhwydwaith Ymchwil lechyd mewn Ysgolion, a ariennir gan Lywodraeth Cymru, yn cynnal arolwg o ysgolion uwchradd bob dwy flynedd ac yn darparu data ar iechyd a llesiant pobl ifanc 11-16 oed yng Nghymru. Rhwng mis Medi 2021 a mis Ionawr 2022, cymerodd 123,204 o bobl ifanc 11-16 oed o 202 (95%) o ysgolion uwchradd a chanol ledled Cymru ran yn arolwg lechyd a Llesiant Myfyrwyr y Rhwydwaith Ymchwil lechyd mewn Ysgolion.

Mae [briff diweddar gan y Rhwydwaith Ymchwil lechyd mewn Ysgolion](#) a gyhoeddwyd ym mis Awst 2022 yn archwilio newid dros amser yn y tri mesur iechyd meddwl a llesiant allweddol a gasglwyd trwy'r arolwg ac mae'n cynnig cipolwg ar iechyd meddwl a llesiant pobl ifanc cyn dechrau'r pandemig a 18 mis wedi iddo ddechrau.

Dangosodd y canlyniadau gwyp Bach ond ystadegol sylweddol yn 2021 (23.0%) o gymharu â 2019 (23.7%). Arsylwyd dirywiad mewn llesiant meddyliol ar draws pob rhywedd a grŵp blwyddyn.

Gwnaeth canran gyffredinol y bobl ifanc 11-16 oed a oedd yn dangos symptomau o iselder o arwyddocâd clinigol, gynyddu o 24% yn 2019 i 28% yn 2021. Roedd nifer y merched a myfyrwyr a oedd yn nodi nad oeddent yn fachgen nac yn ferch, oddeutu dwy a phedair gwaith yn fwy tebygol na bechgyn o gyrraedd y trothwy hwn yn 2019, yn y drefn honno. Roedd yr anghysondeb hwn wedi ehangu ymhellach erbyn 2021, gan na welwyd unrhyw newid yng nghyfran y bechgyn a oedd yn rhoi gwybod am symptomau o iselder o gymharu â thwf ystadegol sylweddol ar gyfer merched a myfyrwyr a oedd yn nodi nad oeddent yn fachgen nac yn ferch.

Yn 2021, adroddodd 14% o bobl ifanc 11-16 oed yng Nghymru eu bod nhw'n aml yn teimlo'n unig, i fyny o 12% yn 2019. Cynyddodd unigrwydd gydag oedran, gyda myfyrwyr ym Mlwyddyn 11 tua dwywaith yn fwy tebygol â'r rhai ym Mlwyddyn 7 i ddweud eu bod yn teimlo'n unig. Dangosodd y dadansoddiad o gyfoeth teuluol fod cyfradd uwch o unigrwydd ymhliith myfyrwyr gyda llai o gyfoeth o gymharu â chyfoeth uwch, gyda chynnydd bach ymhliith grwpiau rhwng 2019 a 2021.

Y Rhwydwaith Tystiolaeth Cydweithredol (CEN)

Yn 2021, gwnaeth Llywodraeth Cymru wahodd mynegiannau o ddiddordeb i ymchwil gydweithredol gael ei chyflawni gan academyddion ar draws ein prifysgolion i agweddau amrywiol ar addysg sy'n gysylltiedig ag anghenion y Strategaeth Genedlaethol ar Ymchwil ac Ymholaiad Addysgol. Yn sail i hyn roedd ffocws ar effeithiau'r pandemig a'r ffyrdd y gellir eu lliniaru. Yn dilyn proses geisiadau, cafodd cyfanswm o 18 o brosiectau mewn pum sefydliad arweiniol gyllid.

Mae adolygiad o'r adroddiadau yn parhau. Bydd adroddiadau terfynol yn cael eu lanlwytho i Hwb a bydd canfyddiadau'n cael eu rhannu trwy gyfres o fforymau ar-lein thematig a drefnwyd ar gyfer dechrau 2023.

Negeseuon interim Adroddiad Blynnyddol Estyn ar gyfer 2021-22

Er mwyn cael yr effaith orau a rhannu canfyddiadau'r adroddiad blynnyddol cyn gynted â phosibl, cyhoeddodd Estyn negeseuon interim ar 28 Medi cyn cyhoeddi adroddiad llawn yn y flwyddyn newydd.

Mae'r negeseuon interim yn cynnig cipolwg cynnar ar yr hyn sy'n gweithio'n dda a'r hyn y mae angen ei gryfhau yn y sectorau addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Mae'r canfyddiadau hefyd yn cynnig cipolwg ar nifer o themâu fel y Cwricwlwm i Gymru; diwygio Anghenion Dysgu Ychwanegol; effaith tlodi ar gyrhaeddiad; gwelliannau mewn darparwyr sydd wedi gwneud gwelliannau cyflym; ac adfer o bandemig COVID-19.

Mae'r adroddiad yn nodi bod modd teimlo effaith pandemig COVID-19 o hyd yn ystod blwyddyn academaidd 2021/22, a hynny ym mhob sector. Wrth i'r flwyddyn fynd rhagddi ac wrth i ddarparwyr ddychwelyd i ffordd fwy 'arferol' o weithredu, daeth effaith lawn y flwyddyn a hanner flaenorol ar ddysgwyr, staff a gwaith cyffredinol y darparwyr yn fwy amlwg. Mae'r adroddiad yn nodi nifer o agweddu cadarnhaol ynghyd â rhai materion a phryderon i fynd i'r afael â nhw.

Mae'r adroddiad ar gael yn: [Adfer ar ôl COVID-19 - Adroddiad Blynnyddol Estyn 2022](#)

Blaengynllunio

Er mwyn sicrhau bod ysgolion mewn sefyllfa gref i fynd i'r afael ag unrhyw darfu pellach ar ddysgu, yn enwedig dros gyfnod y gaeaf, ac i sicrhau y caiff ffocws clir ar ddysgu a llesiant ei gynnal yn ystod y cyfnodau hyn o darfu, bydd disgwyl i bob ysgol yng Nghymru ddatblygu Cynllun Parhad Dysgu yn Nhymor yr Hydref 2022.

Bydd y Cynllun Parhad Dysgu yn cael ei gefnogi gan ganllawiau ac adnoddau ychwanegol, yn ogystal â rhaglen o ddysgu proffesiynol i ymarferwyr a fydd yn cael ei chyflwyno gan y Consortia Rhanbarthol. Mae'r arweiniad a'r adnoddau'n cael eu datblygu mewn pedwar cam:

- Cam 1 – Cyhoeddwyd [Canllawiau parhad dysgu](#) ar gyfer ysgolion sy'n amlinellu'r egwyddorion cyffredinol ar gyfer parhad dysgu, mathau o darfu a rolau a chyfrifoldebau.
- Cam 2 – Cyhoeddwyd [Cynnal parhad dysgu – templed i ysgolion](#) i gefnogi ysgolion.
- Cam 3 – Cyhoeddwyd [canllaw parhad dysgu yn ystod blynnyddoedd arholiadau](#), dan arweiniad CBAC, gyda phecyn cymorth llawn ar waith erbyn diwedd y tymor.
- Cam 4 – Darperir adnoddau ategol ychwanegol o fis Rhagfyr 2022 ymlaen.

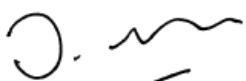
Er mwyn adeiladu ar lwyddiant y rhaglen Adnewyddu a Diwygio, sefydlwyd Bwrdd Parhad Dysgu a fydd yn cydlynu'r gwaith hwn ar draws yr Adran Cymunedau a Threchu Tlodi, yr Adran Addysg a'r Gymraeg a'r Adran Sgiliau, Addysg Uwch a Dysgu Gydol Oes.

Bydd ystod o ddata, ymchwil a thystiolaeth yn sail i'r gwaith hwn. Bydd hyn yn cynnwys olrhain plant a phobl ifanc i ddeall effeithiau hirdymor y pandemig ar eu deilliannau dysgu

a llesiant; ac yn cadarnhau patrwm effaith ddaearyddol y pandemig ar ddysgwyr i ddeall ble y cafwyd effaith anghymesur a ble y gallai fod angen camau lliniaru ychwanegol.

Bydd parhad dysgu yn parhau i gael ei gefnogi gan grant y Rhaglen Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau a thrwy ddatblygu ein dull gweithredu dysgu digidol a chyfunol. Bydd ystod o gamau lliniaru'n cael eu rhoi ar waith hefyd i gefnogi parhad dysgu yn unol â'r dystiolaeth sy'n dod i'r amlwg.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Eitem 5.8

CYPE(6)-26-22 - Papur i'w nodi 8

Y Gwir Anrh/Rt Hon Mark Drakeford AS/MS
Prif Weinidog Cymru/First Minister of Wales

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

7 Rhagfyr 2022

Annwyl Peredur,

Craffu ar oblygiadau ariannol Biliau

Rwy'n ysgrifennu i ymateb i'ch llythyr ar 16 Tachwedd 2022 ynglŷn â chraffu ar oblygiadau ariannol Biliau'r Llywodraeth.

Mae eich llythyr yn tynnu sylw at y pryder bod Llywodraeth Cymru wedi symud i ffwrdd o'r arfer yn y Bumed Senedd o ddarparu ymateb ysgrifenedig i adroddiadau Cyfnod 1 cyn dadl yr Egwyddorion Cyffredinol a Phenderfyniad Ariannol.

Yn ystod dadl Cyfnod 1 y mae Gweinidogion yn rhoi esboniad o ymateb y Llywodraeth i'r argymhellion ym mhob adroddiad Pwyllgor ac yn y rhan fwyaf o amgylchiadau, ond nid pob un, maent wedi rhoi mwy o fanylion drwy llythyr ffurfiol.

Er y bu achlysuron yn ystod y Bumed Senedd pan gyhoeddwyd ymatebion y Llywodraeth cyn neu ar ddyddiad dadl yr Egwyddorion Cyffredinol, nid oedd hyn yn rhywbeth arferol ar gyfer pob Bil. Mewn gwirionedd, cyhoeddwyd dros hanner yr ymatebion yn ysgrifenedig ar ôl y ddadl neu fe'u darparwyd ar lafar yn ystod y ddadl.

Mae Gweinidogion yn ymdrechu i ymateb i'r Pwyllgorau cyn gynted ag y bo'n rhesymol bosibl ond nid yw bob amser yn ymarferol i Weinidogion Cymru wneud hyn cyn dadl Cyfnod 1 ar gyfer pob Bil, felly yn ymarferol mae'n bosibl y darperir yr ymatebion ysgrifenedig hyn ar ôl i'r ddadl ddigwydd.

Efallai y bydd amgylchiadau pan fo angen mwy o amser i ystyried goblygiadau'r argymhellion neu pan nad yw'r manylion sydd eu hangen i ddarparu ymateb cyflawn ar gael cyn dadl Cyfnod 1. Yn ogystal, gall y ddeddfwriaeth fod yn fath newydd o ddeddfwriaeth ac er ein bod yn anelu at ddarparu'r amcangyfrifon gorau o'r costau tebygol, mae sefyllfaoedd

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru
Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales

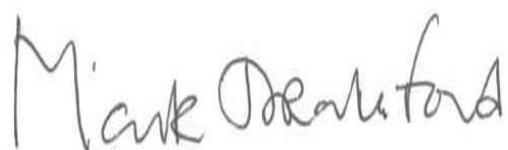
Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and responding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ile mae sawl ffactor amrywiol yn golygu nad oes modd cyfrifo costau manwl nes bod y ddarpariaeth yn cael ei phrofi a'i hasesu. Fodd bynnag, byddwn yn parhau i roi gwybod i'r Pwyllgor Cyllid am yr wybodaeth ariannol sy'n ymwneud â phob Bil wrth iddynt fynd drwy wahanol gamau'r broses graffu yn y Senedd.

Yn ogystal, bydd Gweinidogion Cymru yn parhau â'r arfer a sefydlwyd yn ystod y Bumed Senedd o ysgrifennu at y Pwyllgorau pwnc a'r Pwyllgor Cyllid cyn gweithrediadau Cyfnod 3 o Fil os gwnaed newidiadau i'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar ôl Cyfnod 2.

Rwyf wedi anfon copi o'ch llythyr ynghyd â'r ateb hwn at bob un o Weinidogion Cymru. Anfonir yr ateb hwn hefyd i'r Pwyllgor Busnes a Chadeiryddion y Pwyllgorau Polisi.

MARK DRAKEFORD

Eitem 5.9

CYPE(6)-26-22 - Papur i'w nodi 9

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

SeneddDCC@senedd.cymru

senedd.cymru/SeneddDCC

0300 200 6565

**Y Pwyllgor Ddeddfwriaeth,
Cyflawnder a'r Cyfansoddiad**

**Legislation, Justice and
Constitution Committee**

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

SeneddLJC@senedd.wales

senedd.wales/SeneddLJC

0300 200 6565

Lynne Neagle AS

Dirprwy weinidog lechyd Meddwl a Llesiant.

7 Rhagfyr 2022

Annwyl Lynne

Rheoliadau Atchwanegiadau Bwyd a Bwyd ar gyfer Grwpiau Penodol (Diwygiadau Amrywiol) 2022

Diolch am eich llythyr dyddiedig 21 Tachwedd ynghylch Rheoliadau arfaethedig Llywodraeth y DU.

Yn eich llythyr rydych yn nodi:

"Nid oes gwahaniaeth rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU (yr Adran lechyd a Gofal Cymdeithasol) o ran y polisi ar gyfer y cywiriadau. Felly, byddai gwneud OSau ar wahân yng Nghymru a Lloegr yn arwain at ddyblygiad a chymhlethdod diangen o'r llyfr statud. Mae cydsynio i OS i'r DU gyfan yn sicrhau bod un fframwaith deddfwriaethol ledled y DU sy'n hyrwyddo eglurder a hygyrchedd. Yn y sefyllfa hon, mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn briodol i Lywodraeth y DU ddeddfu ar ein rhan yn yr achos hwn."

Byddem yn croesawu eglurhad o'r materion a ganlyn:

1. A allwch egluro pam eich bod yn credu y byddai rheoliadau dwyieithog ar wahân ar gyfer Cymru yn unig, a wneir ochr yn ochr â Llywodraeth y DU, yn arwain at "[g]ymhlethdod diangen o'r llyfr statud"?
2. A fyddch cystal â chadarnhau bod y Rheoliadau yn offeryn statudol ar gyfer Prydain gyfan a'u bod wedi'u bwriadu, o'ch safbwyt chi, i fod yn rhan o un fframwaith deddfwriaethol Prydain Fawr yn hytrach na fframwaith i Gymru neu, fel y mae eich llythyr yn ei awgrymu, fframwaith y DU?

3. A yw'r holl ddeddfwriaeth yn y maes polisi hwn yn gymwys ledled Prydain Fawr neu a oes gwahaniaethau?
4. Mae eich llythyr yn cyfeirio at welliannau sy'n cael eu gwneud. A allwch roi manylion mwy penodol am bob un o'r gwelliannau hyn (gan fod y termau "diweddar" a "safoni" yn gymharol annelwig)?
5. Beth yw'r rhesymeg dros wneud y gwelliannau a nodir yn y Rheoliadau? Er enghraift, a ydynt at ddibenion cyd-fynd â newidiadau i ddeddfwriaeth yr UE, neu ydynt yn adlewyrchu datblygiadau yn y dystiolaeth wyddonol?
6. Beth yw eich barn ynghylch a fydd y Rheoliadau hyn yn arwain at fod yn wahanol i safonau'r UE ar gyfer cynhyrchion tebyg?
7. Beth yw eich barn ynghylch a yw'r Rheoliadau yn gwella safonau bwyd cyn Brexit?
8. A allwch gadarnhau a gafodd y Rheoliadau hyn eu hystyried drwy'r Fframwaith neu'r Fframweithiau Cyffredin perthnasol ac, os felly, pa rai?
9. Pa gamau yr ydych yn eu cymryd i hyrwyddo hygyrchedd y ddeddfwriaeth hon i'r rhai y mae'n effeithio arnynt, gan gynnwys dinasyddion Cymraeg eu hiaith o ystyried bod y Rheoliadau yn Saesneg yn unig?
10. A allwch gadarnhau pa ymgynghoriad sydd wedi'i gynnal â rhanddeiliaid Cymru ar y Rheoliadau hyn?
11. Sut yr effeithir ar y ddeddfwriaeth hon yn y dyfodol pe bai Bil Cyfraith yr UE a Ddargedwir (Dirymu a Diwygio) Llywodraeth y DU yn dod yn gyfraith, yn enwedig os oes unrhyw wahaniaeth polisi rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU?
12. Wrth gytuno i reoliadau ar gyfer Prydain gyfan, pa drafodaethau a gawsoch ynghylch effaith Bil Cyfraith yr UE a Ddargedwir (Dirymu a Diwygio) a beth oedd y canlyniad?
13. O ystyried bod deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir yn ddarostyngedig i'r cymal machlud ym Mil Cyfraith yr UE a Ddargedwir (Dirymu a Diwygio), a wnaethoch ystyried gwneud deddfwriaeth ar wahân i Gymru y tu allan i fframwaith y Bil?
14. A yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu ailedrych ar y Rheoliadau hyn os daw Bil Cyfraith yr UE yn gyfraith?

Byddwn yn ddiolchgar o gael ymateb erbyn 5 Ionawr 2023.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Russell George AS, Cadeirydd y Pwyllgor lechyd a Gofal Cymdeithasol a Jayne Bryant AS, Cadeirydd y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg.

Yn gywir

Huw Irranca-Davies

Huw Irranca-Davies

Cadeirydd

Senedd Cymru
Welsh Parliament

Tudalen y pecyn 54

CYPE(6)-26-22 - Papur i'w nodi 10

Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol

Culture, Communications, Welsh Language, Sport, and International Relations Committee

Jayne Bryant AS

Cadeirydd

Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg

Senedd Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN
SeneddDiwylliant@senedd.cymru
senedd.cymru/SeneddDiwylliant
0300 200 6565

Welsh Parliament

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN
SeneddCulture@senedd.wales
senedd.wales/SeneddCulture
0300 200 6565

09 Rhagfyr 2022

Cydlynú gwaith craffu ar y gyllideb ddrafft ar addysg cyfrwng Cymraeg

Annwyl Jayne,

Roedd canlyniadau'r cyfrifiad yr wythnos hon yn hynod siomedig. Fel y gwyddoch, mae'r data'n awgrymu bod y gostyngiad yn nifer y siaradwyr Cymraeg wedi'i yrru'n bennaf gan ostyngiad yn nifer y plant 3-15 oed sy'n gallu siarad Cymraeg. O ystyried hyn, hoffwn awgrymu bod ein Pwyllgorau yn ceisio cydweithio yn ystod proses y gyllideb ddrafft arfaethedig mewn perthynas â ffigurau'r cyfrifiad ac addysg cyfrwng Cymraeg.

Os ydych yn cytuno, byddaf yn gofyn i'n swyddogion gydlynú'r gwaith hwn â swyddogion eich Pwyllgor chi.

Yn gywir

Delyth Jewell AS

Cadeirydd y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Senedd Cymru
Welsh Parliament

Tudalen y pecyn 55

Eitem 7

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfngiadau ar y ddogfen hon